

accent

FIN KLINIK

Behandling för den
vanliga missbrukaren.

FÖRVANDLING

Så har kamratstödet förändrat IOGT-NTO.

REKLAMSTRIDEN

Litauen kan bli först i Europa
med reklamförbud.

SUPERPENSIONÄREN

En dag med seniorekonsulenten
Jan Albinsson.

SVERIGE-
RESAN:
VI BESÖKER
UPPSALA!

SÄLJ VÅRA LOTTER OCH TJÄNA PENGAR ÅT DIN FÖRENING!

**MILJON
LOTTERIET**

LÅT DRÖMMEN BLI SANN

www.miljonlotteriet.se/forening

24

Reklamstriden. Litauen kan bli först i Europa med totalförbud mot alkoholreklam – men industrin kämpar emot med näbbar och klor.

15

Förvandlingen. Kamratstödsverksamheten tar allt större plats inom IOGT-NTO. Det har gjort organisationen gott enligt forskare.

30

Sverigeresan. På Accents resa genom landet har vi nu hamnat i Uppsala och pannkaksbuffé för nya medlemmar.

21

Stureplanskliniken. Med ny beroendemottagning på Östermalm vill man nå den stora gruppen alkoholisterna – de som inte är socialt utslagna.

32

Superpensionären. Accent följer med Jan Albinsson, en av IOGT-NTO:s seniorkonsulenter, under en händelserik dag.

Sällsjögården i konkurs | 6

IOGT-NTO:s kursgård i Jämtlandsfjällen gick inte att rädda. I början av november stängde man dörrarna för gott och konkursen är ett faktum.

Världens barn drog in 80 miljoner | 9

Radiohjälpens insamling drog i år in 79,5 miljoner kronor. Kampanjen genomfördes för trettionde året i rad, bland annat med hjälp av IOGT-NTO.

Staten stöttar sprittillverkning | 11

Det statliga riskkapitalbolaget Almi går in med 10 miljoner kronor i den svenska whisky tillverkaren Mackmyra. "Investeringen är etisk", menar Almi.

"Jag hade tokfel" | 4

LEDARE De stora krockarna mellan de traditionella medlemmarna och de nya som kommit in med kamratstödsverksamheten har uteblivit. Tvärtom har kamratstödet utvecklats IOGT-NTO.

Alkohol ett vuxenproblem | 42

FÖRBUNDSORDFÖRANDE De flesta föräldrar vet – till skillnad från drottningen – att det inte är så smart att bjuda tonåringarna på alkohol hemma.

+ Kultur | 40

+ Korsord | 46

OMSLAGSBILD
Bea Tigerhielm.

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Kamratstödet
gör IOGT-NTO bättre

Jag hade tokfel!

För några år sedan åkte jag till Falun för att göra reportage om kamratstödsverksamheten där. En av sakerna jag tänkte skildra var alla kulturkrockar och andra svårigheter som måste uppstå när människor med ett mångårigt missbruk bakom sig plötsligt ska samarbeta med de där snälla tanterna och farbröderna i den lokala IOGT-NTO-föreningen. Här måste finnas drama och konflikter, tänkte jag.

Jag hade tokfel. Berättelserna jag fick höra innehöll något helt annat. Generositet, tolerans, öppenhet. Jag fick höra hur väl mottagna kamratstödet blivit, rent av efterlängttade. Huset var plötsligt fullt av aktivitet, att besökarna såg lite mer härjade ut än man var van vid gjorde ju inget.

Känslan från det där mötet finns snart svart på vitt. Stefan Einarsson, doktorand på Handelshögskolan, forskar i organisationsteori och har valt att fokusera sin avhandling på just det här: Vad händer med en organisation som plötsligt får in en ny grupp av medlemmar? Hans slutsats är att det har gått ovanligt bra i IOGT-NTO, och att kamratstödet vitaliserat hela organisationen. Du kan läsa mer i min intervju med Stefan längre bak i tidningen.

Nu är Accents nya reporter Eva Ekeröth på plats. Redaktionen andas ut och hälsar välkommen!

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se
eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Gyllene läge för NBVs valberedningar

Nu finns ett gyllene läge för NBV-avdelningarnas valberedningar att förnya och vitalisera styrelserna. Vid försommarens förbundsmöte beviljades nämligen sex nya riksorganisationer medlemskap i NBV. Dessa är Bosniakiska Islamiska Samfundet, BIS, Bosnien Hercegovinas Kvinnoriksförbund i Sverige, BHKRF, Bosnisk-Svenska Kvinnoförbundet, BSKF, Bosnisk-Hercegovinska Riksförbundet i Sverige, BHRF, Unga Kris och Tempelriddarorden.

Det ger valberedningarna ett helt nytt rekryteringsunderlag när styrelser ska

föreslås inför vårens årsmöten. Det är viktigt att valberedningarna tar tillvara den möjligheten.

Det är viktigt med förnyelse. Alla vet att tröttheten breder ut sig inom de traditionella folkrörelserna, det gäller inte bara nykterhetsrörelsen. I det läget ska vi vara mycket tacksamma över att nykterhetsrörelsen växer med nya förgreningar och tipsa våra valberedningar om de möjligheter till förnyelse som finns.

SVEN LINDBLOM

ORDFÖRANDE FÖR NBV MITTSVERIGE

Förödande reklam

"Vi tycker att det är förödande att alkoholglamouriserande reklam där unga människor uppmanas att konsumera mer sprids i dagens Sverige. Och att tobaksindustrin får fortsätta med en målgruppsinriktad marknadsföring mot unga, med bland annat smaksatta cigaretter och etuier i olika färger, trots förbud mot tobaksreklam."

LINDA ENGSTRÖM, ORDFÖRANDE I UNGDOMENS
NYKTERHETSFÖRBUND OCH ELIN RAMFALK,
GENERALSEKRETERARE I A NON SMOKING
GENERATION, SKRIVER I DAGENS SAMHÄLLE.

Hemleverans ökar drickandet

"Att som Systembolaget falla till föga för ett förändrat köpbeteende, och därmed tillhandahålla ännu ett sätt att skaffa alkohol, är därför inte bara motsägelsefullt utan en klar riskfaktor med avseende på folkhälsan och alkoholens skadeverkningar. Att hävda att hemleveranser av alkohol inte skulle leda till ökad konsumtion är inte bara naivt utan även, för att tala klarspråk, dumt."

OLA TRYGG | ÖSTGÖTA CORRESPONDENTEN

Inte oskyldigt

"Det kan tyckas oskyldigt att drottningen bjuder barnen och deras kompisar på ett glas vin. Men det får konsekvenser när en så inflytelserik person skickar dessa signaler."

OSKAR JALKEVIK, DISTRIKTSORDFÖRANDE I
STOCKHOLM, I STOCKHOLMS FRIA TIDNING

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 2 november
Nästa nummer kommer: 16 december

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Jenny Stadig

Vik. nyhetsreporter
jenny.stadig@iogt.se

Tobias Berving & Fredrik Olsson

ETC Kommunikation
Layout

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Bea Tigerhielm, Moa Karlberg, Joanna Wågström, Bertil Lindberg, Senny Pernbejer, Ragni Svensson, Anders Perstrand **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gam-melgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se

Prenumeration (225 kr/år) och adressändring 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering.

I princip publiceras inget material med sådant förbehåll. **Taltidning** Accent finns även som gratis taltidning.

TS-kontrollerad upplaga 2010 32 000 ex **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

**Till nyår kommer många
föräldrar att köpa både
cider och skumpa.**

Till sina tonåringar.

Informationsinsatsen som riktar sig till tonårs-
föräldrar fortsätter och nu kan du och din förening
beställa material i form av flygblad, affischer, dekal
och broschyrer kostnadsfritt.

Ta kontakt med Helena Bergkvist, 08-672 60 18 eller
helena.bergkvist@iogt.se

**TÄNK
OM**

www.tänkom.nu

Föreningar är fantastiska. De förändrar livet till
det bättre för många utsatta barn och unga. Men
det som ska vara en trygghet kan bli till en otrygg-
het om föreningen inte hanterar alkoholfrågan.
Är föreningen en risk- eller skyddsfaktor för
medlemmarna?

Föreningskollen, www.iogt.se/foreningskollen
är ett verktyg för föreningar med ungdomsverk-
samhet där de kan kolla hur de hanterar alkohol-
frågan. Här kan föreningen testa hur de ligger
till och även få tips på hur de kan ta fram och
förankra en alkoholpolicy i sin förening.

FÖRENINGSKOLLEN

www.iogt.se/foreningskollen

**SOBER
RESOR**

PROGRAM 2012

INDIEN 17 – 28 januari

Rundresa där du får uppleva både otrolig prakt och
fantastiska sevärdheter som Taj Mahal och pilgrimstaden
Varanasi och det dagliga livet i byarna på landsbygden

GAMBIA och SENEGAL 9 -23 februari

Två länder som bjuder på vacker natur, vänliga människor,
exotiska miljöer med ett annorlunda djurliv och långa
sandstränder med möjlighet till härliga bad

SICILIEN 20-27 april

Besök den mytomspunna ön, som bl.a. varit maffians
hemvist, med sin vackra natur, livliga städer och
praktfulla palats, allt övervakat av vulkanen Etna

VANDRING I TATRABERGEN 1-7 juli

Upplev de natursköna delarna i Södra Polen på vår
vandring i Karpaterna med Zarkopane som bas

NORMANDIE o BRETAGNE 3 – 10 sept.

Rundresa i två av Frankrikes mest populära regioner
där du får njuta av medeltida kultur, vild o vacker natur
samt höra historiens vingslag från 1:a världskriget

TURKIET 3 -10 oktober

På resan till gränslandet mellan Europa och Asien, där
det antika och moderna möts, besöker vi bl.a. miljöer
som kunde vara hämtade ur "Tusen och en natt"

BRASILLEN 8 -21 november

Upplev tropisk regnskog, våtmarker, mäktiga vattenfall,
långsträckt paradistränder, het storstadspuls. Njut av
musiken, samban, och fotbollen på vår Brasilienresa

Vill du veta mer? Ring 031-265330, eller sänd talongen till
SOBER-resor, IOGT-NTO, Rotevägen 2, 433 69 Sävedalen,
E-mail: soberresor@telia.com. Hemsida www.soberresor.se

Klipp här -----
Jag vill veta mer om följande resor:

☐ Indien ☐ Gambia ☐ Sicilien ☐ Tatrabergen

☐ Normandie o Bretagne ☐ Turkiet ☐ Brasilien

Namn Antal res

Adress Te l.....

Postnr Postadress

E-mail:

Läkarnas råd påverkas av egna alkoholvanor

ALKOHOL Läkare med frikostiga alkoholvanor sätter betydligt högre gränser för vad som är en skadlig alkoholkonsumtion hos patienter än vad läkare som inte dricker så mycket alkohol gör. Det visar en ny studie från Sahl-grenska akademien.

– Vi ska jobba enligt vetenskap och beprövad erfarenhet. Det är inte bra för sjukvården att råden beror på läkarens vanor, säger Magnus Geirsson, doktorand och distriktsläkare, till SVT Rapport.

Han har som en del av sin doktorsavhandling låtit andra distriktsläkare i Skaraborg svara på en enkät om hur mycket de själva dricker och vilka alkohol-råd de ger till sina patienter.

Det visade sig inte bara vara läkarens egna alkoholvanor som påverkar vilka råd som ges, utan även vilket kön patienten har. Män med hög alkoholkonsumtion hänvisas betydligt mer sällan till behandling än kvinnor.

JENNY STADIGS

Sällsjögården drevs av IOGT-NTO i 37 år.

Sällsjögården försätts i konkurs

För ett par veckor sedan gick IOGT-NTOs jämtländska kursgård Sällsjögården i konkurs och från och med den 3 november upphörde all verksamhet. En 37-årig epok är över.

LOKALER – Det här är jättetråkigt. Vi har kämpat för att hitta en lösning, men nu gick det inte längre. Alltför höga driftskostnader, skulder och låg beläggning från våra medlemmar har varit huvudorsakerna, säger Vivan Åhman, ordförande i Sällsjögårdens stiftelse.

Hon menar att det största problemet är att bara 4–5 procent av

de som sökt sig till Sällsjögården är medlemmar, resten har varit folk utifrån.

– Då är det svårt att begära helnykterhet. Många har bokat av när de har fått veta att ingen alkohol serveras här. Hade vi haft fullständiga rättigheter hade det aldrig blivit konkurs. Min undran är varför IOGT-NTO inte har förlagt fler verksamheter och konferenser här? Vi ska väl utnyttja våra egna gårdar i stället för att boka andra, dyra ställen. Det är ett enormt resursslöseri.

Vivan Åhman är upprörd över en policy som uppenbarligen finns i ord, men inte i handling.

– Det heter att vi ska arbeta för fler drogfria miljöer. Men de drogfria miljöer vi har läggs ner, IOGT-NTO vill inte lägga några pengar på det. Det rimmar väl-

digt illa, konstaterar hon.

De senaste åren har man han- kat sig fram med ungdomar från Pingströrelsen och en del social verksamhet. Något som, enligt Vivan Åhman, inte har fallit i god jord hos vissa.

– Jag har blivit utskälld och anklagad för att ha kört Sällsjögården i botten. Det är absurda anklagelser. Jag anser att vi självklart ska stötta människor som lever i ett alkoholmissbruk.

Vad som händer med gården nu är oklart. Den som eventuellt köper måste i så fall investera i reparationer och ny bergvärme. Värmekostnader på 47 000 i månaden – som Sällsjögården kostade förra vintern – är ohållbart även för en välbeställd köpare.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Ett glas om dagen?

Hälften säger nej till att skåla på arbetstid

52 procent anser att det är helt fel att skåla i bubbelvin på arbetstid. Det är en av de attityder som framkommer i en ny undersökning från IQ.

ALKOHOL Förra året ansåg något färre, 49 procent, av de 2 000 svenskar som deltog i IQs undersökning att det var helt fel att skåla på arbetstid när det går bra på jobbet.

90 procent av årets svarande anser att det är helt fel att köra bil efter en öl eller ett glas vin. Förra året låg den andelen på 88 procent.

Även när det gäller alkohol under graviditeten samt att bjuda minderåriga i den egna familjen på alkohol har attityden blivit något mer återhållsam. I år tycker 64 procent av de svarande att det är helt fel med alkohol under graviditeten, medan den andelen låg på 60 procent förra året. 64 procent anser att det är helt fel att bjuda familjens ungdomar på alkohol, en ökning med 8 procentenheter sedan

Fler tycker det är fel att skåla på jobbet.

förra året.

Överlag är attityden till alkohol något mer återhållsam i årets undersökning jämfört med förra året. Undersökningens deltagare svarar på nio frågor om alkohol, och svaren räknas sedan om till ett indexvärde, där ett högt index innebär en återhållsam attityd till alkohol.

I år hamnar IQs alkoholindex på 62,3 på en skala från 0 till 100 för hela befolkningen. Förra året

var den siffran 61,7.

Generellt sett är attityden till alkohol mer återhållsam ju äldre personen är. Kvinnor har även en mer återhållsam attityd jämfört med män. Den mest tillåtande attityden till alkohol har män i åldern 16–29 år.

Undersökningen utfördes av Novus Opinion på uppdrag av IQ, som är ett fristående dotterbolag till Systembolaget.

JENNY STADIGS

EU skärper reglerna mot legala substanser i droger

POLITIK Lagliga substanser används ofta för att tillverka droger, både helt nya droger och sådana som är kända sedan länge. Det här är ett ökande problem som EU tidigare har haft svårt att tackla.

Nu planerar EU att skapa nya regler samt att stärka den nuvarande lagstiftningen när det gäller användandet av den här typen av substanser, enligt dokument som nyhetssajten Euractiv har tagit del av.

Knäckfrågan är dock hur den illegala användningen av substanserna ska kunna motverkas utan att det påverkar den legala marknaden.

Just nu pågår därför ett omfattande arbete med att klassificera olika substanser utifrån deras legala och illegala användning, enligt uppgifter till Euractiv. Klassificeringsarbetet väntas vara klart i början av nästa år.

JENNY STADIGS

4,5 gånger högre risk

Studie: Alkohol ökar risken för sjukhusvård

FORSKNING Alkoholpåverkan ökar risken dramatiskt för att råka ut för en olycka som kräver sjukhusvård. I snitt är risken 4,5 gånger högre för den som har alkohol i blodet än för den som är nykter, visar en ny studie. Risken ökar mer för personer som bara dricker alkohol ibland än för personer som dricker ofta och mycket, vilket antas bero på att de som dricker måttligt inte är lika vana vid alkohol.

– Måttligt drickande har inte traditionellt sett ansetts farligt. Men sett ur skadesynpunkt så verkar det vara farligare per drink än att regelmässigt dricka mycket, säger Ted R. Miller, forskare vid Pacific Institute for Research and Evaluation och ansvarig för studien, i en kommentar.

Å andra sidan är risken för att personer som dricker mycket ska råka ut för en olycka som leder till sjukhusvård när de är nyktra 1,35 gånger högre än för den nyktra snittpersonen.

– Våra uppskattningar banar väg för etiketter som varnar för olycksrisken på alkoholfaskor, säger Ted R. Miller.

JENNY STADIGS

”

Jag tycker det värsta är när barn ser oss missbrukare.”

Danske missbrukaren Stefan till SVT Sydnytt apropå att han numera kan välja att ta sina droger i en gammal ambulans som rullar omkring på Köpenhamns gator.

”Tillsatt senior företrädare för narkotikafrågor”

NARKOTIKA Regeringen bör tillsätta en senior företrädare för narkotikafrågorna för att kunna driva på för en restriktiv narkotikapolitik internationellt. Det är en av slutsatserna i utredningen om Sveriges internationella engagemang på narkotikaområdet som Christina Gynnå Oguz lämnat över till regeringen.

Utredningen konstaterar att det finns en mängd samarbetsmöjligheter och föreslår att samarbetet i FN och EU ska prioriteras. Sverige behöver dock skapa en effektiv nationell organisation för att kunna bedriva det internationella arbetet på ett bra sätt.

JENNY STADIGS

Gårdsförsäljning light införs nästa år

Från och med januari blir det möjligt att beställa lokalt producerad alkohol på tillverkningsstället och få den levererad till valfri Systembutik utan kostnad inom två-tre dagar. "Det här kanske kan hjälpa till att lösa upp någon knut kring gårdsförsäljning", säger Systembolagets presschef Lennart Agén.

SYSTEMBOLAGET Systembolagets nya tjänst är ett sätt att möta det kraftigt ökande intresset för lokalproducerad alkohol, enligt Lennart Agén.

– Vi skapar en internetapplikation som gör att du kan sitta hemma och beställa lokalt producerade drycker. Vi skapar även en applikation som gör att du kan lägga en beställning direkt hos tillverkaren på gården.

Det här kan ses som en typ av gårdsförsäljning, men med den stora skillnaden att köparen inte får med sig alkoholen direkt hem.

– Istället får du varan till den Systembutik du önskar efter två-tre dagar, utan extra kostnad. Du slipper släpa på grejerna själv, säger Lennart Agén.

I dag betalar producenten själv för transporten till butik för de

varor som finns i beställningssortimentet, vilket innebär att många lokala producenter bara gör sina varor tillgängliga inom ett begränsat område.

– Frakten är dyr, den kan kostar mer än vad själva produkten kostar.

Men i och med att Systembolagets nya tjänst införs i januari 2012 blir frakten kostnadsfri för både producent och konsument.

Lennart Agén tror att den nya tjänsten kommer att bli populär.

– Vi ser en efterfrågan hos kunderna, så jag tror att de kommer att uppskatta den här serviceförbättringen väldigt mycket, säger han.

JENNY STADIGS

FOTO: GUTE VINGÅRD AB

Vinskörd under oktober månad på Gotland.

Tidigare krogstängning leder till minskat antal våldsbrott

BROTT Våldsbrotten minskar med i genomsnitt 17 procent för varje timme som krogarna stänger tidigare. Det visar en studie som tittat på sambandet mellan anmälda brott och öppettider i 18 norska städer under de senaste tio åren.

Alkoholserveringen på krogarna i

de undersökta städerna har skett mellan klockan 01 och 03 på natten, skriver TT.

Jan Wäring, biträdande sektionsschef hos Malmöpolisens, anser dock inte att den bästa lösningen är att alla krogar stänger tidigare, eftersom risken då är stor att folk söker

sig till svartklubbar istället. Han föredrar varierade stängningstider, eftersom han även anser att risken för bråk ökar om alla krogar stänger samtidigt.

Rapporten presenteras av Statens institut för rusmedelforskning i Norge i samarbete med Institutet för social forskning vid Stockholms universitet.

JENNY STADIGS

Världens barn drog in nära 80 miljoner

Radiohjälpens insamling Världens Barn drog i år in 79,5 miljoner kronor. Kampanjen genomfördes för trettionde året i rad och har under alla dessa år bidragit med mer än en miljard kronor till hundratals projekt över hela världen.

IDEELL Under de senaste veckorna har kampanjen kulminerat och många frivilliga har engagerat sig för att samla in pengar; med bössor och genom andra aktiviteter och jippon. Där bland

IOGT-NTO som är en av de viktigaste 21 organisationerna som samverkar för Världens Barn.

I bland annat Stockholms Län Sydvest har IOGT-NTO samlat in 734 591 kronor under de senaste veckorna.

– Det är jag himla nöjd med. Alla förbättrade sina resultat jämfört med förra året. Och jag är jätteglad över att vi i år fått igång Södertälje, som var väldigt engagerade, säger Anna-Maria Mårtensson, regionsamordnare för Världens Barn Stockholm Län Sydvest.

Hon efterlyser dock ett ännu

större engagemang från nykterhetsrörelsen och nämner att hon lyckades få upp information om IOGT-NTO på SVTs Världens Barn-sajt.

– Vi tipsade om ett musikcafé i Södertälje, vilket blev både uppskattat och uppmärksammat. Fler liknande initiativ skulle behövas, konstaterar hon.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Fortsatt poppis med alkoholfritt på Systemet

ALKOHOLFRI Under det tredje kvartalet ökade Systembolagets försäljning av alkoholfria drycker med nästan 12 procent jämfört med samma period förra året. Försäljningen av övriga drycker var i stort sett oförändrad.

Totalt sett har Systembolagets försäljning av alkoholfria drycker ökat med 18,7 procent hittills i år, jämfört med samma period förra året.

Försäljningen av alkoholfritt ökar alltså kraftigt procentuellt sett, men volymerna är fortfarande relativt små. Under de tre första kvartalen såldes totalt drygt 1 miljon liter, vilket kan jämföras med de nästan 173 miljoner liter starköl som såldes under samma period.

Försäljningen av ren alkohol har ökat med 0,2 procent hittills i år, jämfört med samma period året innan. Försäljningen av sprit har minskat med 3,4 procent och försäljningen av cider och blanddrycker har minskat med 1,2 procent, medan försäljningen av starköl har ökat med 0,1 procent och försäljningen av vin har ökat med 1,7 procent.

JENNY STADIGS

5 miljoner

...kronor ska Stockholm stad satsa nästa år för att försöka motverka det ökade cannabismissbruket bland ungdomar.

FOTO: GOOGLE

Tagen på bar gärning? Polisen i Bollnäs har länge försökt fånga langning av alkohol till unga på bild utan att lyckas. Google, som sedan ett par år tillbaka fotograferar Sveriges gator för sin karttjänst, lyckades dock direkt. Eller? Det kan ju vara en dotter som hjälper mamma att bära påsen.

KOMMENTAREN

Årstiden som ursäkt

Det är inte bara årstiderna som skiftar färg och temperatur. Även det vi dricker skiftar i smak, färg, temperatur och styrka. Ja, kanske inte för oss nykterister. Men för alla dem som nu använder hösten, med sina fallande löv, dystra himlar och kyliga vindar, som en självklar ursäkt för att korka upp det där mustiga rödvinet till viltsteken eller köttgrytan.

Är det inte fest så är det tröst. När det är kallt ute och vi helst tillbringar kvällarna inomhus över mat och tända ljus är det

tydligt att måste att ackompanjera myset med rätt sorts alkohol. Hösten; rödvin och kanske starkare varor som whisky och cognac. Vintern; glögg och nubbe förstås!

Förutom vinet och toddyn och alla groggar som får de låånga, mörka månaderna efter jul att kännas lättare att uthärda. För det vet ju var och en att en whisky-pinne till kvällen blir ett

välbehövligt guldstänk i slutet av en träligh grottevarnsdag. Våren; hej bubbel och vitt! Studentfest och ett par glas champagne i det gröna kanske?

Och så sommaren; där finns det helt enkelt inga gränser. Rosé, vitt, rött och randigt. Det färgsprakar värre än höstlöven som senare ska falla. Cocktails i trädgården, mingel med drinkar, paraplydrinkar vid poolen, grillfester med mycket rödtjutt och öl. Sill och nubbe förstås. Och åker vi utomlands på semester är det alkohol nonstop. Ofta och mycket och blandat.

Det är lustigt det där. Hur alkoholen löper genom årstiderna som en envig röd tråd. Eller röd och röd. Den bär höstens alla färger och smaker. Gult, rött, rosa, orange och brunt. Skål!

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN
REPORTER PÅ ACCENT

"Inför rutinmässiga knarktester på bilförare"

I dag får inte polisen göra rutinmässiga knarktester på bilförare. Det här vill riksdagsledamoten Gustav Nilsson (M) ändra på. "Tidigare var det krångligt att testa, men i dag finns det möjligheter att få snabbt svar via salivtester", säger han.

NARKOTIKA När det gäller alkohol får polisen göra rutinkontroller och testa förare utan föregående misstanke.

– Jag vill att vi ska införa ungefär samma modell även för narkotikatester, säger Gustav Nilsson.

Polisens arbete mot alkohol i trafiken har sparat många människoliv, och Gustav Nilsson anser att det är på tiden att polisen ges möjlighet att jobba på samma sätt för att förhindra narkotikarelaterade olyckor och dödsfall i trafiken.

I dag får polisen testa om förare är narkotikapåverkade om det finns en misstanke, men den möjligheten är inte nog, anser Gustav Nilsson.

– Om polisen upptäcker någon som betar

sig märkligt så kan de testa personen, men det är inte alltid narkotikapåverkan märks så tydligt, trots att personen är en stor fara på vägarna. Genom rutinmässiga kontroller så kan man förhoppningsvis hitta fler.

Tidigare har det saknats lämpliga testmetoder, men i dag är det möjligt att använda salivtest för att upptäcka om föraren använt narkotiska preparat, enligt Gustav Nilsson. Han har därför skrivit en motion till riksdagen om att den nuvarande lagstiftningen bör ändras.

Tror du att det kommer att bli någon lagändring?

– Det ligger i tiden, så jag är nästan övertygad om att polisen kommer att ges större möjlighet att upptäcka de som åker omkring med narkotiska preparat kroppen inom några år. Det här är ett växande problem som vi måste vi göra något åt. Man kan jobba för en lagändring på många olika sätt, och det tänker jag göra, säger Gustav Nilsson.

JENNY STADIGS

Pakistan tillåter alkoholexport

ALKOHOL I Pakistan är det olagligt att dricka alkohol för landets muslimer. I teorin är det ett brott bestraffas med spöstraff, men i praktiken verkar man se mellan fingrarna. Nu öppnar den islamiska republiken för export av öl och sprit.

Redan idag finns en liten öltillverkning inom landets gränser, målgruppen är främst utländska besökare samt de minoriteter

som lever i Pakistan. Uppgifter från landets handelsdepartement tyder på att man från och med nästa år också kommer att tillåta att alkohol exporteras.

– Indien skulle bli den största marknaden för våra alkoholprodukter. Vi ska bara exportera till icke-muslimska länder, säger en tjänsteman till The Times.

Pakistan stoppade all alkoholexport 1977. Det är förbjudet att dricka alkohol i landet för de 97 procent av befolkningen som är muslimer. Enligt lagen kan den som bryter mot förbudet dömas till upp till 80 piskrapp – något som dock inte tillämpats sedan 1980-talet.

PIERRE ANDERSSON

Statliga Almi investerar 10 miljoner i svensk sprittillverkare

Det offentligt ägda riskkapitalbolaget Almi Invest går in med 10 miljoner kronor i den svenska whiskytillverkaren Mackmyra. "Vi ser inte att den här produkten och det sätt den marknadsförs på skulle vara ett hinder för oss att investera i den", säger Lars Mårdbrant, kommunikationsdirektör på Almi.

EKONOMI I Almi Invest investerar normalt 2–4 miljoner kronor till att börja med, men när det gäller investeringen i Mackmyra har Almi valt att gå in med maximalt 10 miljoner kronor direkt. Mackmyra har även tagit in kapital från fyra andra nya delägare, och pengarna ska användas till de kommande årens whiskyproduktion i ett nytt destilleri, till internationell expansion och för utveckling av Mackmyra Whiskyby.

När Almi ska ta ställning till vilka företag statliga pengar ska satsas i tittar man på tre aspekter, enligt Lars Mårdbrant.

– Den viktigaste aspekten är den finansiella, det vill säga affärsidén och bärkraften. Men vi

tar även ställning till hållbarhet och etik. I det här fallet har vi bedömt att det inte finns några hinder för oss att gå in. Med hållbarhet menas att affärsidén inte strider mot vad som anses vara långsiktigt hållbart inom en rad olika områden, bland annat miljömässigt och socialt.

Är sprittillverkning hållbart och etiskt?

– Det beror ju på. Just i det här fallet så strider inte en investering mot hållbarhet eller etiskt tänkande.

Varför inte?

– Det är svårt att svara på varför inte. Du får nog vända på frågan.

Okej. Varför är sprittillverkningen hållbar och etisk?

– När man gör en bedömning av om man ska investera i något så ställer man inte frågan ur negativt perspektiv – man frågar sig vad som motiverar investeringen. Och när vi tittar på

investeringen i Mackmyra så bygger bolaget på en väldigt bra affärsidé, det drivs av väldigt duktiga entreprenörer, det gör nytta i regionen och de ska nu satsa på en internationalisering. Så allt i vår bedömning pekar på att det finns alla förutsättningar för att de ska lyckas med sin affärsidé och det motiverar att vi går in.

Bör statliga pengar investeras i sprittillverkning?

– Vi ser inte att den här produkten och det sätt den marknadsförs på skulle vara ett hinder för oss att investera i den, säger Lars Mårdbrant.

JENNY STADIGS

Svenska whiskytillverkaren Mackmyras destilleri i Gästrikland.

50 %

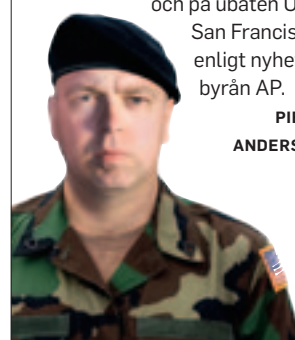
...av USAs befolkning vill legalisera användning av marijuana, enligt Gallupundersökning. Det är största stödet för marijuana sedan frågan började ställas 1969.

USA-soldater avskedade för narkotikabrott

NARKOTIKA Den amerikanska marinen sparkar 64 soldater för att de använt och sålt narkotika. De flesta av de avskedade soldaterna har använt Spice, en slags syntetisk cannabis som förbjöds i Sverige så sent som 2009. 49 av soldaterna anklagas också för att ha sålt drogen ombord på hangarfartyget Carl Vinson

och på ubåten USS San Francisco, enligt nyhetsbyrån AP.

PIERRE ANDERSSON

85 mot 82

Med de siffrorna röstade ombuden på Folkpartiets landsmöte nej till frivilliga, slumpvisa drogtestar i skolan.

Studie: Immunsystemet delaktigt i hur alkohol påverkar beteendet

FORSKNING Forskning visar att immunsystemet är delaktigt i hur beteendet påverkas hos den som dricker alkohol. Den här kunskapen skulle kunna användas till att ta fram nya behandlingsmetoder mot alkoholism och för att identifiera personer som löper speciellt stor risk att drabbas av hjärnskador vid långvarigt drickande.

Det är forskare vid University of Adelaide som har undersökt vad som händer om en speciell del av immunsystemet i hjärnan hos möss blockeras. Resultatet blev att effekten av alkohol reduceras, och forskarna tror att det här gäller även för människor.

Orsaken är att alkohol leder till snabba förändringar i immunsystemet i hjärnan hos både möss och människor. Det här immunsvaret ligger bakom vissa av de välkända beteendeförändringar som uppstår vid alkohollintag, exempelvis att det blir svårare att gå och prata.

Studien publicerades i det senaste numret av British Journal of Pharmacology.

JENNY STADIGS

Folkpartiet säger nej till gårdsförsäljning

Folkpartiet säger nej till gårdsförsäljning av alkohol. Det står klart efter att partiets landsmöte diskuterat frågan den 15 oktober.

ALKOHOL Till Folkpartiets landsmöte fanns två motioner som föreslog att partiet skulle ställa sig positivt till gårdsförsäljning av alkohol. Partistyrelsen sade dock nej och hänvisade istället till att man vill göra det enklare att sälja lokalproducerad alkohol via Systembolaget.

Debatten blev lång och intensiv och kom till stora delar att handla om vad gårdsförsäljning skulle innebära för Systembolaget.

– Frågan har utretts två gånger nu utan att man har kommit fram till någon lösning, sade Barbro Westerholm, som menade att

Systembolagets monopol i högsta grad är hotat om gårdsförsäljning av alkohol införs.

Staffan Werme hänvisade till Folkpartiets tradition av liberala värderingar kopplat till värnandet av sårbara grupper och menade att ett ställningstagande för gårdsförsäljning vore att gå åt fel håll.

– Vi riskerar att bli ett parti som blir socialt oansvarstagande istället för att värna de sårbara.

Andra debattörer menade att

gårdsförsäljning inte alls skulle medföra några dramatiska förändringar.

– Det handlar inte alls om några spritbutiker inne i stan som några har varit inne på, det är en mycket begränsad försäljning kopplat till en upplevelse vi diskuterar, sade Thomas af Bjur.

Att mötet till slut avslog motionerna innebär

att man formellt står fast vid beslutet från 2009. Detta innebär att man kan tänka sig gårdsförsäljning om det inte hotar Systembolaget och att man

ska avvakta den rättsliga prövningen av den finska gårdsförsäljningen.

PIERRE ANDERSSON

Knarklagen skärps i Nederländerna

NARKOTIKA Stark cannabis ska klassificeras som tung narkotika i Nederländerna och inte längre få säljas i så kallade coffee shops. Det här påverkar 80 procent av butikernas cannabisförsäljning.

Cannabis ses som stark om den innehåller mer än 15 procent THC, som är den huvudsakliga psykoaktiva substansen, skriver Reuters.

Den genomsnittliga THC-koncentrationen i den cannabis som säljs i nederländska coffee shops ligger på 16,5 procent, och 80 procent av den cannabis som

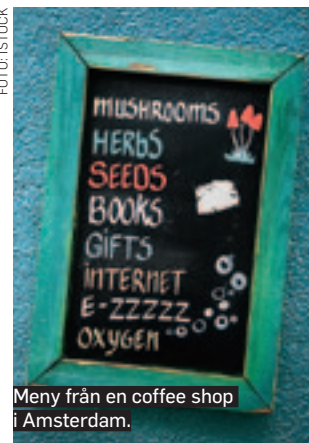
säljs har en THC-halt på över 15 procent, skriver TT-AFP.

Skärpningen väntas träda i kraft under mars-april nästa år, och om någon av de 670 nederländska cannabisbutikerna bryter mot förbudet riskerar de stängning.

Den nederländska regeringen planerar även att införa en lag som innebär att bara nederländska medborgare får besöka cannabisbutikerna, skriver Svenska Yle. Syftet är att minska knarkturismen.

JENNY STADIGS

FOTO: ISTOCK

Meny från en coffee shop i Amsterdam.

Drottning Silvia får kritik: "Man ska inte bjuda sina barn på alkohol hemma"

Drottning Silvia avslöjar i en intervju i Svenska Dagbladet att hon bjudit barnen på alkohol hemma – trots att forskningen visar att det är smartare att låta bli. IOGT-NTO:s ordförande Anna Carlstedt kritiserar drottningens agerande.

KUNGAHUSET I intervjun avslöjar drottning Silvia att hon en gång, när barnen var i tonåren, lät dem dricka vin till en middag. Det rörde sig om en ungdomsmiddag hemma och vinfrågan kom upp. Drottningen ringde kamraternas föräldrar och frågade vad de ansåg. Några tyckte att de kunde

få smaka vin, andra sa nej till alkohol.

– Vi kom överens om att vid just det tillfället fick det bli ett glas. Och sen var det CocaCola, berättar drottningen för SvD.

Drottningens uttalande har väckt stor uppmärksamhet i media. IOGT-NTO:s förbundsordförande kritiserar nu drottning Silvias agerande i en debattartikel publicerad på Svenska Dagbladets webbplats.

Hallå där Anna Carlstedt, är inte det här något av en storm i ett vinglas?

– Det är svårt att veta var man ska dra gränsen. Bör man upproras över drottningens agerande?

Hennes sätt att resonera är tyvärr ganska vanligt, så här tänker många föräldrar. Så jag vill inte klanka på henne som förälder,

däremot önskar jag att hon kunde föra en diskussion om att låta alkoholen ta mindre plats i våra ungdomars

liv, säger IOGT-NTOs ordförande Anna Carlstedt.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: TONY JOHANSSON

Bör tonåringar bjudas på alkohol hemma?

Det är inte bara drottning Silvia och IOGT-NTO:s ordförande Anna Carlstedt som har åsikter om huruvida tonåringar bör bjudas på alkohol hemma eller inte. Frågan diskuteras livligt runt om i landet, och det finns argument både för och emot. Text: Jenny Stadigs

FÖR

Mattias Svensson, redaktör på det liberala magasinet Neo. Har skrivit boken "Glädjedödarna – en bok om förmynderi", som bland annat tar upp alkohol och lagar.

"Folk börjar oftast dricka alkohol i 15–16-årsåldern, och det är väl ganska lagom. Vi har ju betydligt högre åldersgränser för alkohol i samhället, men de åldersgränserna tycker jag att föräldrar kan och bör strunta i – det är ju deras barn.

Jag vet att det finns statistiska samband mellan att bjuda sina tonårsbarn på alkohol hemma och ökat berusningsdrickande, men man övertolkar gärna statistiska samband och använder dem för att slå varandra i huvudet med i debatten.

Jag tror att föräldrar överför både bra och dåliga alkoholvanor till sina barn – och i den mån de kan ska de ju låta bli att överföra de dåliga."

EMOT

Sven Bremberg, läkare och ansvarig för hälsofrågor som rör barn och ungdom vid Statens folkhälsoinstitut. Har gjort en översikt av studier av att bjuda på alkohol hemma.

"Teoretiskt sätt skulle man ju kunna spekulera i att ett glas vin hemma lär tonåringarna att dricka med måtta, men sedan gäller det ju att gå ut och ta reda på hur det verkligen förhåller sig.

Vår översikt av studierna inom det här området visar att det bara finns två studier som uppfyller rimliga vetenskapliga krav, och båda de studierna pekar på att risken för att tonåringar ska dricka mycket med sina kompisar ökar om föräldrarna bjuder på alkohol hemma.

Det finns alltså ett gott vetenskapligt stöd för att föräldrar inte bör bjuda tonåringar på alkohol hemma."

Momsfrihet för föreningar

SKATT Med stor majoritet har EU-parlamentet antagit en resolution som innebär att man vill göra det möjligt för EU-länderna att undanta ideella organisationer från momsplikten.

Sverige har ett sådant undantag i dag, men de senaste åren har påtryckningarna från EU-kommissionen – som anser att det svenska undantaget strider mot EU-reglerna – blivit allt intensivare. Finansminister Anders Borg har dock lovat att göra vad han kan för att det svenska föreningslivet ska kunna slippa att redovisa moms även i framtiden.

EU-parlamentet har inget formellt inflytande över momsfrågor, men enligt statsvetaren Torbjörn Bergman har parlamentet ändå ett visst inflytande när man uttalar sig om specifika lagförslag.

– Det brukar vara en viktig och stark påtryckningsfaktor, säger Torbjörn Bergman till Kyrkans Tidning.

PIERRE ANDERSSON

Hembrännare krävs på 17 miljoner

SKATT I slutet av augusti dömdes 70 personer för brott i en stor hembränningshärva. Efter ett beslut från Skatteverket tvingas sprittillverkarna nu även att betala drygt 500 kronor i alkoholskatt per liter ren sprit de tillverkat, skriver Dagbladet. Männen ska även betala straffskatt.

Sammanlagt krävs sex personer på drygt 37 miljoner kronor. Dyrast blir notan för en 40-årig man från Timrå som bedöms ha tillverkat 28 323 liter sprit. Han ska betala drygt 14 miljoner kronor i alkoholskatt och nästan 3 miljoner i straffskatt före 26 oktober i år.

JENNY STADIGS

Årets insamling blev nästan 80 miljoner kronor!

Hundratusentals barn har genom Världens Barn insamlingarna under åren, fått sina rättigheter stärkta genom skola och utbildning, respekt och självkänsla samt bättre hälsa och möjlighet till en värdig framtid.

Tack för Din insats för Världens Barn!

Den här lilla tjejen hade tillsammans med sin mamma, som deltog i VCDFs program för drogrehabilitering, anlänt till barnhemmet bara några dagar innan jag träffade henne. Lika gammal som min egen dotter vägde hon nästan ingenting eftersom magen mest varit full med mask. Ändå var hon nyfiken, glad och ville gärna bli buren. Hon är en av alla de barn som tack vare din insats får möjlighet till ett bättre liv. Stort tack från oss!

Helen Richard, programansvarig IOGT-NTO-rörelsens Internationella Institut

Psst!

Registrera jullovs-aktiviteter och beställ pryttnar här.

Välkommen att registrera jullovsaktiviteter i samband med kampanjen Vit Jul. Gör det på www.iogt.se/vitjul så syns aktiviteterna på kampanjsidan och fler har chans att hitta dem. På samma sida kan du också beställa material och produkter för ert kampanjande. Det är nu femte året i rad som IOGT-NTO-rörelsens fyra förbund genomför kampanjen Vit Jul.

Lycka till och God Jul!

MER LIV MED KAMRATSTÖDET

De senaste femton åren har andelen medlemmar med egen missbrukserfarenhet blivit allt större. **Det har gjort avtryck i organisationen** – både på gräsrotsnivå och när det gäller vilka politiska krav IOGT-NTO driver.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN
FOTO BEA TIGERHIELM

KAMRATSTÖDET

Örjan Karlsson och Tine-Marie Lundgren får stöd och gemenskap genom kamratstödsverksamheten.

Kamratstödet i sörmäländska Oxelösund betyder stöd och gemenskap för dem som tagit sig ur sitt missbruk. Och det behövs. Alkoholkonsumtionen på den lilla bruksorten är högre än i övriga landet och drogproblemen ökar.

Varje måndag och torsdag kväll mellan 16 och 21 slår portarna upp på Träffpunkt Oxelösund. Hit till IOGT-NTOs kamratstöd är alla som har eller har haft ett missbruk välkomna att umgås, fika, spela biljard eller bara vara.

– Vi försöker ibland att ordna aktiviteter. Men vi har insett att de flesta som kommer hit efterfrågar lugn och ro, en skön fikastund och möjligheten att bara sitta och prata, säger Tine-Marie Lundgren, en av de mest aktiva i kamratstödet. Hon brukar vara här och hjälpa till med bakning och dukning. I kväll har hon troligt fram en ljuvlig plommonpaj.

Hon berättar att en kärntrupp på 7–8 personer brukar dyka upp. Ibland blir det

fler, ibland färre. Just ikväll ösregnar det och hoppet om att många ska komma är inte så stort.

– Det går aldrig att förutse hur många som kommer. Det blir vad det blir, säger Micael Söderström, ordförande i IOGT-NTO Oxelösund och nykter alkoholist sedan 16 år.

En som dock har hittat hit är Örjan Karlsson. Han brukar också hugga i och hjälpa till. Han har ett mångårigt alkoholmissbruk bakom sig. Här snittar alkoholkonsumtionen på 12 liter ren alkohol per person och år. Drogproblemen är också stora, främst bland unga.

– Jag har förlorat två jobb på grund av missbruket. Först mitt jobb på SSAB och senare mitt jobb i hamnen. Men jag fick löfte om att få tillbaka mitt jobb om jag klarade att hålla mig nykter i två år. Nu är jag tillbaka på SSAB sedan i somras, trots att jag bara varit nykter i ett år. Jag har haft en himla tur och hoppas förstås att jag får fortsätta, säger Örjan med ett leende.

Tine-Marie söp häftigt under ett år, efter att hon blivit änka. När hon nått botten bestämde hon sig för att sluta dricka. Hon kom i kontakt med IOGT-NTO via en tjejgrupp och har blivit kvar här sedan dess.

Vad får de ut av kamratstödet?

– Det är lättare att bibehålla nykterheten om man har stöd från andra i samma situation. Och så är det roligt att träffa folk och få ta del av gemenskapen här, säger Örjan och får medhåll av Tine-Marie.

Ingen av dem upplever att någon ser ner på dem eller deras verksamhet. Tvärtom är de glada över att få vara en så viktig del av IOGT-NTO, även om IOGT-NTO i Oxelösund "bara" består av kamratstödet. Några andra IOGT-NTO-föreningar finns i nuläget inte här och därför är man huvudsakligen fokuserad på den egna verksamheten.

Tine-Marie är inte bara aktiv här i lokalen, utan även ute på stan. Hon går på folk som hon vet har ett missbruk och försöker locka dem till Träffpunkten. Hon berättar att hon känner nästan alla som har alkoholproblem. Det gör Örjan också. Men han tycker ändå att det är svårt att få folk att komma hit.

– Ja, vi har ju inte en så lång tradition här. Vi har bara funnits i 8–9 år, så det gäller att ha tålamod, konstaterar Micael

"Behovet av en nykter träffpunkt efter klockan 16 är stort."

ÖRJAN KARLSSON

"Vi efterlyser mer samarbete med socialnämnd och rådgivningsbyrå."

MICAEL SÖDERSTRÖM

Söderström, ordförande för IOGT-NTO i Oxelösund.

Han understryker att behovet av en nykter träffpunkt efter klockan 16 är stort. Nere på stan finns Lanternan, kommunens träffpunkt för människor som lever i ett utanförskap. Men de stänger klockan tre på eftermiddagen och efter det finns det ingenstans att ta vägen.

– Tanken är att det ska finnas en "bro" mellan oss och Lanternan. Och vi är bättre än Lanternan, för här måste man vara nykter, säger Micael.

Han är kritisk till hur kommunen arbetar med de här frågorna och känner sig ofta överkörd.

– Kommunens mål är att minska alkoholkonsumtionen, eftersom den är ovanligt hög här. Men vad gör de egentligen konkret? Inte så mycket, tycker vi. Därför jobbar vi mycket politiskt. Vi skickar ut nyhetsbrev, lägger oss i den lokala alkoholdebatten och pushar för att kommunen ska ha en samordnande funktion i det förebyggande alkohol och narkotikaförebyggande arbetet. Det har saknats de senaste tre åren, säger Micael, som tycker det är beklagligt att det ofta är vattentäta skott mellan kommunens insatser och de insatser IOGT-NTO står för.

– Vi efterlyser mer samarbete med socialnämnden och rådgivningsbyrån. Runt tretton procent av alla Oxelösundsbor har ett alkoholmissbruk, men bara en liten del syns ute på parkbänkarna. Det lovas mycket, men presteras lite från kommunens sida. Ibland känns det som att de upplever oss som konkurrenser, vilket är absurt. De bevakar sina "revir" och vill inte att vi kommer in med våra idéer. Men man får inte ge upp, utan ha tålamod.

Micael menar att kommunen ofta kör i samma hjulspår som man alltid gjort och är obenägen att lyssna på externa aktörer. Ett exempel är det vuxnecenter för missbruka-

re som kommunen driver. IOGT-NTO vill gärna vara där och fånga upp de personer som kommer dit. Men kommunen bromsar.

Något IOGT-NTO i Oxelösund jobbar aktivt för är möjligheten till eftervård efter behandlingshemmet.

– Ja, den tuffaste matchen börjar ju när man kommer hem. Tryggheten på hemmet är borta och här ute står de gamla polarna och väntar, säger Örjan.

Micael berättar att man håller tät kontakt med behandlingshemmen Värnäs och Dagöholm genom att åka dit och informera om verksamheten. Ibland blir det napp. Får de tips om att någon på behandlingshemmet vill ha kontakt, åker de ut för att träffa vederbörande. De har nu en kille på gång som har fått kamratstödet på IOGT-NTO som eftervårdsplan.

Medan vi pratar om kamratstödet politiska arbete på orten har Tine-Marie och Örjan börjat spela lite biljard. Då plingar det till i Micaels telefon.

– Ser man på. Det var socialchefen som vill träffa oss! Nu blir det kanske dialog, säger Micael som också bjudit in vård- och omsorgsnämnden till kommande vecka.

– Då kommer de att få chansen att prata direkt med de som berörs, så vi hoppas att många dyker upp. Nämnden har erkänt att de har för dålig kunskap om människor med missbruk, konstaterar Micael. ■

EN LYCKAD FÖRVANDLING

IOGT-NTO har förvandlats **från inåtvänd kamratförening till utåtriktad social rörelse med gott självförtroende.**

Det blir slutsatsen om man drar Stefan Einarssons slutsatser om kamratstödet inverkan till sin spets.

TEXT OCH FOTO **PIERRE ANDERSSON**

Det senaste femton åren har medlemskaran i IOGT-NTO förändrats. Allt fler av medlemmarna har egen missbrukserfarenhet med sig i bagaget – något som var mycket ovanligt tidigare.

I takt med att en ny typ av medlemmar kommit till organisationen har IOGT-NTO förändrats. Åtminstone om man ska tro Stefan Einarsson, forskare och doktorand på Handelshögskolan i Stockholm. Han har ägnat en stor del av sin tid under de senaste åren åt att studera just vad som har hänt med IOGT-NTO sedan kamratstödsverksamheten kom in.

– Kamratstödet har hjälpt till att vitalisera IOGT-NTO. Mitt intryck var att det var en mer konservativ organisation på 1970-talet och jag tycker också man kan se att mediebilderna av IOGT-NTO är mer positiv idag.

Som ett led i arbetet med sin avhandling har han läst och analyserat handlingarna till samtliga IOGT-NTO:s kongresser från 1970 till 2009. Sammanlagt handlar det om 9000 sidor. Stefan Einarsson har också gjort ett antal intervjuer med medlemmar och anställda i organisationen.

Hans slutsats är att IOGT-NTO på har förändrats i grunden sedan 1970-talet – och att förändringen har gått mycket bättre än man hade kunnat befara.

– När jag läser de tidiga handlingarna tycker jag mig se en organisation som mest var till för de redan nyktra, säger Stefan Einarsson när vi ses i hans lilla kontorsrum på Handelshögskolan. IOGT-NTO hade en del politiska mål, men man såg också ett stort värde i att göra saker tillsammans.

I mitten av 1980-talet börjar det hända något. Kjell E Johanson tillträder som ordförande och för med sig ett engagemang för socialt arbete. Vårdkedjan nämns första gången i kongresshandlingarna 1987. Planen var att skapa en kedja från IOGT-NTO:s behandlingshem Dagöholm, via rörelsens anläggningar och folkhögskolor till ett aktivt engagemang i en IOGT-NTO-förening.

– I texterna ser det ut som att det är Kjell E Johanson som driver utvecklingen mot mer socialt arbete inom IOGT-NTO. Det arbete som gjordes under andra halvan av 1980-talet skapade grogrund för det som senare blev kamratstödet.

Sista länken i vårdkedjan var förening-

en. Att skapa en naturlig plats i föreningarna för de nynyktra verkar dock inte ha varit alldeles enkelt till en början.

– I de intervjuer jag har gjort pratar man om problem ute i föreningarna med det här. Och att det vid den här tiden började bildas separata kamratstödsföreningar är väl också ett tecken på att det inte var så lätt. Kanske tyckte man att de traditionella föreningarna gjorde fel saker eller att det gick för långsamt, säger Stefan Einarsson.

I mitten av 1990-talet dyker de första exemplen upp i kongresshandlingarna på att kamratstödet och det sociala arbetet inom IOGT-NTO börjar göra avtryck. Till kongressen 1995 ifrågasätts med-

Fakta: Kamratstödet i IOGT-NTO

Idag finns omkring **60** IOGT-NTO-föreningar med inriktning på socialt arbete, en siffra som har varit stabil de senaste åren. **39** av föreningarna driver kaféverksamhet, **27** uppger att de ordnar verksamhet vid storhelger lika många att de samarbetar frivårderna eller andra aktörer.

Stefan Einarsson är snart klar med sin avhandling om IOGT-NTO och kamratstödsverksamheten.

lemslöftet och serveringen av lättöl på IOGT-NTO:s arrangemang.

– Det här är ju bland de viktigaste frågorna i en organisation – vem är medlem och vad är organisationen till för? Det är ungefär som att kyrkan skulle ändra trosbekännelsen.

Även senare ses en påverkan från kamratstödet på vilka frågor som diskuteras och på vilka beslut som fattas. Frågan om man ska få dricka lättöl eller inte som medlem i IOGT-NTO kommer tillbaka några gånger. En annan fråga som blir extra brännande när man har medlemmar med egen missbrukserfarenhet är den om substitutionsbehandling. Ska den som går på subutex eller metadon kunna vara medlem?

Stefan Einarsson menar att förvandlingen av IOGT-NTO och ökningen av andelen medlemmar med egen missbrukserfarenhet har gått förvånande smärtfritt. Han menar att en av de främsta förklaringarna är att IOGT-NTO är en öppen organisation med stabila demokratiska strukturer.

– Ni har också en tro på bildning och en kultur med högt i tak där olika åsikter faktiskt är tillåtna. Det gör att den här nya typen av medlemmar släpps in och får en

"Med tanke på hur omvälvande förvandlingen har varit kan jag mycket väl tänka mig att en annan organisation hade delats i två."

STEFAN EINARSSON

skolning i hur man gör för att påverka. IOGT-NTO har gjort det här skickligt. Med tanke på hur omvälvande förvandlingen har varit kan jag mycket väl tänka mig att en annan organisation hade delats i två.

Han påpekar också att IOGT-NTO har valt en helt annan väg för sitt sociala arbete än många andra organisationer. Stadsmissionen till exempel, den som får deras hjälp blir aldrig medlem och erbjuds aldrig inflytande på det sättet.

– Kjell E Johanson hade ju inte behövt säga att deltagarna i vårdkedjan skulle bli medlemmar och ta aktiv del i fören-

ings- och styrelsearbetet. Det är ganska ovanligt bland organisationer som arbetar socialt. Detta tror jag har spelat stor roll för hur resultatet har blivit.

Missbruksfrågor har funnits med i IOGT-NTO:s arbete långt tidigare än 1980-talet. Stefan Einarsson tror att historien och framför allt den tydliga kopplingen till IOGT-NTO:s kärnvärden också har gjort förutsättningarna bättre.

– Det finns många gamla tanter hos er som aldrig har druckit en droppe men som är jätteglada över kamratstödet. Någon jag talade med uttryckte det som att organisationen går tillbaka till sina rötter. ■

"Vi vänder oss till
vanligt folk med
beroendeproblem."

SVEN ANDRÉASSON

Majoriteten av de 330 000 svenskar som har ett alkoholberoende är inte utslagna. **De lever ordnade liv med familj, jobb och umgänge.** Men tvekar inför beroendemottagningen. Därför har Riddarkliniken i centrala Stockholm öppnat. Här är vården inriktad på självhjälp och lokalerna är lika välkomnande och fräscha som på ett spa.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **MOA KARLBERG**

FIN KLINIK LOCKAR FLER

Det är ingen slump att Riddarkliniken tidigt i höstas slog upp sina portar. Ett kvarter från Stureplan är kliniken en konsekvens av de behov som finns inom beroendevården och är samtidigt både ett experiment och en spjutspets. Tre av fyra svenskar med alkoholberoende lever med relationer, bostad och arbete. Mycket av den missbruksvård som finns riktar sig främst till de mest socialt utsatta, trots att den gruppen är minst. Dessa mottagningar ligger vanligen i anslutning till socialtjänsten och andas dystert 80-tal.

– Idémässigt ligger Riddarkliniken helt i linje med våra slutsatser i missbruksutredningen. Den stora gruppen alkoholberoende i dag är etablerade personer som fungerar bra socialt. Men när de behöver hjälp finns inga naturliga ställen för dem att gå till. Beroendemottagningens stigmatiserande stämpel gör att många väljer att avstå från att söka hjälp, varvid problemen växer, säger Gerhard Larsson, regeringsutredare i missbruksutredningen.

Han menar att den svenska alkoholvården släpar efter. Endast en av fem med beroendeproblem får hjälp. Övriga fortsätter att dricka i skymundan – och den gruppen bara växer, i synnerhet bland unga. Därför föreslår Larsson att sjukvården måste bli skyldig att upptäcka tidigt missbruk genom samtal och blodprov.

Studier pekar på att 90 procent av alla svenskar hellre vänder sig till sjukvården med sina beroendeproblem än till soci-

altjänsten. Och det är här som Riddarkliniken kommer in i bilden. Den drivs av landstinget och är en riktad insats för att nå den största gruppen alkoholberoende, de högpresterande och socialt fungerande, en grupp som är särskilt stor i Stockholm, cirka 90 000 personer.

– Vi vänder oss till vanligt folk med beroendeproblem. Hit kommer såväl byggjobbare som läkare och advokater. Att ha ett alkoholberoende behöver inte vara märkvärdigare än att ha diabetes och ska behandlas därefter. Professionellt och med respekt, säger Sven Andréasson, forskare och alkoholläkare på Riddarkliniken.

Sven menar att för många av klinikkens patienter känns det onaturligt att söka hjälp på beroendemottagningen. De tycker sig inte passa in där. Alkoholvården befinner sig fortfarande där psykiatri var för tio år sedan. I dag är det okej att berätta att man går i terapi och tar medicin. Varför är det inte lika naturligt när man har ett beroende?

– Vi hoppas att Riddarkliniken på sikt ska bidra till att normalisera de här tillstånden, som många gånger är lättbehandlade. Det finns en seglivad myt om att det är svårt att bli av med ett alkoholberoende. Men så behöver det inte alls vara. De flesta klarar sig med relativt små resurser. Man måste inte heller bli nykterist. Vissa patienter kan lära sig att dricka måttligt. Men det beror förstås på hur utvecklat beroendet är, konstaterar Sven Andréasson och medger att han är medveten om att det han säger är kontroversiellt.

Riddarklinikens centrala läge vid Stureplan i Stockholm bidrar till normaliseringen, liksom de fräscha lokalerna. Här finns ingen murrig, sliten 80-talsinredning. Här signalerar de vackra trägolven, växterna och de gröna tapeterna i stället: Välkommen in!

– Att det ser bra ut är viktigt. Vi vill bryta föreställningen om att detta är en B-verksamhet för samhällets botten. Det behövs ingen lyx, men det ska vara trevligt och inbjudande, man ska känna sig värdefull och respekterad som individ. Det gäller ju även personalen, säger Sven Andréasson.

Här kan man slinka in efter jobbet och göra ett snabbtest på datorn för att se om man befinner sig i riskzonen. Här kan man boka upp ett kort samtal och tid för blodprovstagning. Det ska vara enkelt och odramatiskt. Öppettiderna är generösa

och ett tiotal personal – läkare, sjuksköterskor, beteendevetare och en psykolog – finns dagligen på plats. Man har kapacitet att ta emot bortåt 6000 patienter per år.

Behandlingen kan ges i tre delar; orientering och råd, hälsokontroll och tillgång till självhjälpsmaterial samt en kort KBT-behandling. Även behandling med läkemedel förekommer. Vem som får vad avgörs individuellt utifrån behov.

– Då har man hanterat 80–90 procent av alla som söker hjälp. De flesta har hög kapacitet att själva hantera sina problem. Resterande lider av annan sjuklighet och social svikt och kan behöva tyngre insatser.

Det fanns ett intresse från politiker och landsting att starta en alkoholklinik i Stockholm, eftersom man ansåg att det var viktigt att nå den här stora gruppen alkoholberoende. Att valet föll på just de här lokalerna berodde på att de var tillgängliga och låg centralt.

– Just tillgängligheten är viktig, säger Sven Andréasson, som tycker att det bara är bonus att man finns nära Stureplan. Nöjeskvartären är hårt drabbade av alkoholproblem och många som jobbar i branschen dricker för mycket. Vi har ett bra samarbete med Stureplanskrögarna och har tänkt profilera oss ute på krogarna och erbjuda rehabilitering. Vi funderar också på att bli synliga med ett mobilt tält dit man kan komma för att testa sig och få snabb information.

Förutom den dagliga verksamheten arbetar Sven Andréasson med att informera alla vårdcentraler och företagshälsovårdsmottagningar i Stockholm. Han skickar ut ett informationsmaterial om hur man kan ställa frågor om alkoholvanor till patienter som söker hjälp i primärvården samt pushar för den utbildning som Riddarkliniken erbjuder all vårdpersonal. Förhoppningen är att alkoholvården på sikt ska bli en del av primärvården.

– Vi står inför en jätteviktig positionsförskjutning av den svenska missbruksvården. Från socialt omhändertagande till alkoholvård inom sjukvårdens ramar. Det är ett helt nytt tankesätt som kommer att revolutionera beroendevården, säger Gerhard Larsson. ■

”VINET BLEV MIN KOMPIS”

För välutbildade Gunilla blev flaskan en tröst när äktenskapet havererade. **Efter några års supande i smyg sökte hon hjälp.** Men det var först när hon kom till Riddarkliniken som alla pusselbitar föll på plats.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **MOA KARLBERG**

Gunilla är 64 år gammal, högutbildad och arbetar sedan många år på en stor biståndsorganisation. Hon är världsvan, snygg, verbal, smart, socialt begåvad, välklädd och bor inne i centrala Stockholm. Det finns ingenting i hennes prydliga uppenbarelse som avslöjar att hon fram tills helt nyligen satt fast i ett alkoholberoende. I dag går hon regelbundet på Riddarkliniken för att komma till rätta med sitt missbruk.

– Jag träffar Sven Andréasson ungefär en gång i månaden för ett samtal kring mina problem. Det går bra, jag känner mig starkare och är förvissad om att jag kommer att hitta en bra balans i mitt drickande, säger

Gunilla, som valt att inte bli nykterist.

– Jag är en person som gillar utmaningar. Visst hade det varit enklare att avstå helt från alkohol. Men jag tror att jag klarar att dricka måttligt. Så det är nu mitt mål. Jag vill kunna ta ett glas vin till en god middag eller kunna skåla i champagne.

Med tanke på Gunillas bakgrund med en alkoholiserad far och en medberoende mor ligger det nära till hands att tänka på ärftlighet. Men det är inget som oroar nämnvärt. Åtminstone inte för egen del. Däremot funderar hon en del kring de vuxna barnens alkoholkonsumtion. De är fortfarande unga, högpresterande, välutbildade – och ute en del i svängen. Det är

lätt att det blir för mycket.

När Gunilla var ung lovade hon sig själv att aldrig bli beroende av alkohol. Men jobbet tog henne utomlands långa perioder och där blev det mycket umgänge med alkohol.

– Det smög sig på. Efter några år kändes det naturligt att dricka varje dag. Man tog vin till maten, en drink efter jobbet.

För åtta år sedan kraschade Gunillas mångåriga äktenskap. Under den uppslitande separationen blev flaskan en tröst. Hon drack varje dag och insåg inte att gränsen för en normal konsumtion för länge sedan passerats.

– Jag drack säkert 4–5 glas vin per dag, ibland mer. Vinet blev min kompis, säger Gunilla som beskriver sig själv som en typisk bag in box-missbrukare.

Smygsupandet till trots lyckades Gunilla hålla fasaden utåt. Hon skötte jobbet och var aldrig berusad ute. Hennes barn och nära anhöriga vet fortfarande inte att hon har ett alkoholproblem. Men hon har anförtrött sig åt några väninnor.

– Jag har skämts för det här. Efter skilsmässan ville jag inte belasta barnen ytterligare genom att berätta om mina alkoholproblem, säger Gunilla.

"Jag behövde inte terapi, jag ville ha konkret hjälp!"

GUNILLA

Beroendet fick förstås konsekvenser. Gunilla, som är en sportig person, tappade orken och lusten att sporta. Det var bland annat det som fick henne att söka hjälp på en beroendemottagning.

Men mötet med mottagningen blev en besvikelse.

– Jag är utbildad socionom och har själv arbetat i terapeutiska sammanhang. Det kändes som att jag redan visste allt, jag såg igenom behandlingsmetoderna. Jag behövde inte terapi, jag ville ha konkret hjälp!

Gunilla kände sig inte hemma i den traditionella alkoholvården, som hon upplever har ett "von oben"-perspektiv. Hon ser sig själv som en kapabel och resursstark person med god förmåga att själv hantera sina problem, bara hon får rätt sorts hjälp. Beroendemottagningens dystra atmosfär bidrog också till att hon helst inte gick dit.

När hon genom egen research hittade Magnus Huss-kliniken på Karolinska Sjuk-

huset föll alla pusselbitar på plats. Här fick hon svar på sina teoretiska frågeställningar och bemöttes som den intellektuella person hon är.

– Jag fick komma och prata med Sven Andréasson och då vände det, säger Gunilla och berättar hon till en början fick medicin mot sitt beroende. Hon fick dock inte fortsätta på Magnus Huss, men tipsades om den nya Riddarkliniken.

– Jag trivs väldigt bra här. Lokaler-na är betydligt fräschare än de man möts av på beroendemottagningarna, vilket gör att det är lättare att söka hjälp. Det här är inget ställe jag skäms över att gå till. Jag känner mig sedd och respekterad och jag förväntas ta kontroll över mitt liv. Det passar mig som är en högrepresterande och kreativ person. Jag behöver inte bli tillsagd vad jag ska göra. Samtalen ger mig vägledning, men det är mitt eget arbete som får mig att nå mina mål. ■

Den 1 januari 2012 kan Litauen bli det första landet i Europa utan alkoholreklam. Just nu pågår ett intensivt lobbyarbete i parlamentet, både från alkoholindustrins sida och från olika nykterhetsorganisationer. Än så länge är utgången oviss. Men folkopinionen talar sitt tydliga språk: Nej till alkoholreklam.

TEXT & FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

TVSET

STRIDEN

Alkoholläkaren och professorn Aurelijus Veryga är Litauens mest aktade och kompetenta sakkunniga om alkoholfrågor. De senaste månaderna – lagförslaget blev klart i våras – har han engagerat sig i frågan om Litauen ska bli Europas första land utan alkoholreklam och han arbetar just nu målmedvetet med att påverka politikerna och förse dem med korrekta fakta inför de slutgiltiga omröstningarna senare i höst. Han är hoppfull om att utgången blir ett nej till reklam.

– **Om parlamentet lyssnar** på folkets röst, som enligt undersökningar säger nej till alkoholreklam, och förstår att ett förbud kan bli startskottet för ett nyktare Europa, bör de rösta för ett förbud. Men utgången är än så länge oviss. Just nu diskuteras frågan flitigt och politikerna är hårt ansatta av såväl alkoholindustrin som nykterhetsorganisationer.

"Tyvärr är vissa politiker köpta av alkoholindustrin."

AURELIJUS VERYGA

Rädslan för att rösta "fel" är stor. Och om alkoholreklamen försvinner kommer det att bli snudd på omöjligt att införa den igen. Därför är en del politiker fortfarande tveksamma, säger Aurelijus Veryga, som understryker att medvetenheten om att Litauen har en alltför hög alkoholkonsumtion är stor. 16 000 försäljningsställen talar sitt tydliga språk.

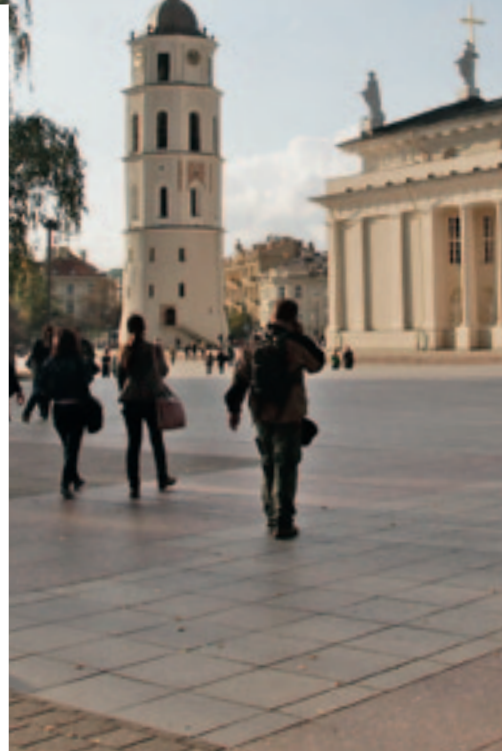
– **Men tyvärr är vissa politiker** köpta av alkoholindustrin, medan andra kanske, efter påtryckningar, väljer att inte rösta alls. Nu gäller det för oss att mobilisera kraft och visa att alla de argument alkoholindustrin drar upp mest är tomma floskler.

Aurelijus Veryga ser nästan road ut när han sakligt radar upp argument efter argument – för att sedan slå håll på åtminstone en del av dem. Några av argumenten drivs stenhårt av Salius Galadauskas, ordförande i Litauens nationella bryggeriförening. Vi ska snart få se hur han motiverar att alkoholreklamen ska få finnas kvar – och helst öka.

– Alkoholindustrin drar ofta fram Ryssland som ett hot mot ett alkoholreklamförbud. Men sanningen är att de flesta unga litauer inte talar ryska, så de ser mest på inhemsk teve. Rysslands största kanal har dessutom lovat att respektera ett eventuellt förbud mot alkoholreklam,

Aurelijus Veryga
hoppas på ett nej.

säger Aurelijus Veryga, som inte alls är övertygad om att den illegala försäljningen kommer att öka. Varför skulle den göra det? De som vet vad de gillar kommer även fortsättningsvis att dricka samma produkt, resonerar han. Tanken med förbudet är inte att frälsa vuxna konsumenter utan att nå de yngsta och förändra deras alkoholvanor.

– **Genom att inte sälja** via reklam kommer ungdomar inte att få samma gläntiga bild av drickande, vilket självklart på sikt kommer att minska konsumtionen. I

dag lockar alkoholreklamen med en cool livsstil, säger Aurelijus Veryga och berättar att när Litauen 2007 lagstiftade om begränsningar i alkoholreklamen, minskade konsumtionen drastiskt; från 20 liter ren sprit per person och år till runt 12 liter – även om det finns ett mörkertal av illegal sprit. I dag får alkoholreklam visas på teve först efter klockan 23. Inga tidningar får visa alkohol på sina förstasidor, eller i sammanhang med sport och hälsa. Däremot finns inga hinder för att göra reklam för exempelvis alkoholfri öl, dygnet runt.

– Det ligger ett förslag om att ta bort

missledande reklam, men än så länge går det inte att göra något åt saken. Det begriper ju alla att syftet inte är att sälja alkoholfri öl, utan att sälja in ett varumärke.

Alkoholindustrins argument – att många jobb kommer att försvinna inom alkoholindustrin – tar Aurelijus Veryga med en nypa salt. Jo, ett eller annat avsked bland de cirka sextio lokala bryggerier som finns i Litauen kan det nog bli frågan om. Men merparten producerar ju annat än öl – exempelvis vatten och läsk – så jobben lär knappast försvinna. Dessutom fortsätter ölälskare att köpa öl, gärna lokala sorter, med eller utan reklam.

Argumentet att landets ekonomi lider skada av borttagen alkoholreklam – vilket alkoholindustrin gärna lyfter fram – är inte heller sant, menar Veryga.

– Industrin fattar inte att en hög alkoholkonsumtion i själva verket är negativ för landets ekonomi. De sociala problem som följer i alkoholens spår kostar mycket pengar, säger Aurelijus Veryga och tilläg-

"Industrin fattar inte att en hög alkoholkonsumtion i själva verket är negativ för landets ekonomi."

AURELIJUS VERYGA

Alkoholreklamen är inte så synlig i centrala Vilnius. Men det går ändå att köpa alkohol i vanliga kiosker.

Salius Galaudaskas från bryggarföreningen håller tummarna för fortsatt alkoholreklam.

ger att de stora, multinationella alkohol-företagen knappt kommer att märka av ett litauiskt reklamförbud. Deras varumärken är så inarbetade att människor kommer att handla deras varor ändå. Det krävs betydligt mer för att stjälpa deras ekonomi.

Och visst kommer folk även fortsatt- ningsvis att handla billig sprit i Vitryss- land, konstaterar Veryga. Han menar att ett förbud mot alkoholreklam inte kom- mer att förändra alkoholkonsumtionen i Litauen över en natt. Lagändringen kan dock bli tongivande i hela Europa. Om ett land kan, så kanske fler följer efter.

– Om människors inställning till alko- hol förändras kan vi stå inför attitydför- ändring i samhället lika stor som med tobaken. För ett halvsekel sedan var det fint att röka. I dag förknippas rökning med dålig hälsa och låg social status. Jag tror och hoppas att Litauen, genom att rösta nej till alkoholreklam, kan bli det land som visar vägen mot en sundare livs-

IOGT-NTO anmäler alkoholreklam på tv

Den 4 mars i år gjorde IOGT-NTO en anmälan mot alkoholreklam på tv till Konsumentverket och Gransknings- nämnden för radio och tv. Anmälan gäller olika former av utlandssänd alkoholreklam på svenska tv-kanaler och riktar sig mot 32 olika närings- idkare.

Enligt IOGT-NTO bryter tv- bolagen mot svensk lag – som för- bjuder alkoholreklam på tv – och vill att näringsidkarna ska åläggas vite, avgifter och förbud. Anmälan täcker inte bara tv-kanalerna utan även mediebyråer som andra företag som medverkar till alkoholreklam.

Ärendet är just nu under utredning i såväl Sverige som i Storbritannien, varifrån de aktuella tv-sändningarna sänds.

Litauen. Hårda fakta

Invånare Ca 3,3 miljoner
Huvudstad Vilnius
Statsskick Republik
Språk Litauiska

stil med mindre alkohol, säger Aurelijus Veryga som än en gång understryker att lagändringar bevisligen har effekt på kon- sumtionsmönstren. Hårdare lagar ger en lägre konsumtion.

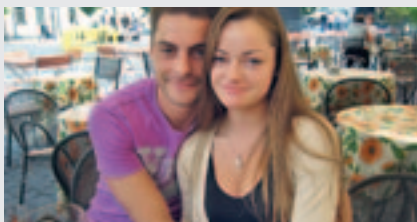
Salius Galaudaskas, ordförande i Litau- ens bryggarförening, håller förstås inte med. Jovialisk och välskräddad tar han emot på sitt flådiga kontor, bara ett sten- kast från parlamentet – som utgör spel- planen för alkoholindustrins kanske his- toriskt viktigaste ödesfråga; alkoholreklam eller inte.

Han öppnar med ett kontroversiellt

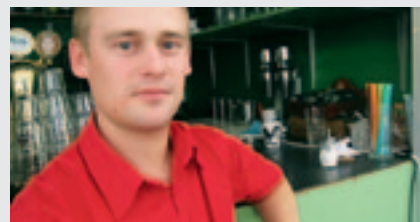
Dainius Radzevicius

Vad tycker du om att Litauen kan bli Europas första land utan alkoholreklam?

Kristina och Richard, studenter

Kristina: Jag tycker att det är bra. Alkoholreklam är onödigt och kan locka många unga att dricka mer. Jag uppmärksammar själv alkoholreklam och smakar gärna sådant som jag sett på reklam. Så visst påverkas man mycket av reklamen.

Vytautas, jobbar på en bar

För mig som jobbar på en bar spelar det ingen roll om alkoholreklamen försvinner eller inte. De märken vi säljer kommer folk ihåg ändå och väljer att handla. Jag tror inte att ett förbud gör någon skillnad på alkoholkonsumtionen.

uttalande. Alkoholreklam gör att konsumtionen minskar.

Han förtydligar:

– De produkter som syns på reklam säljer bättre, men totalkonsumtionen ökar inte, den är konstant. Människor väljer det de ser på reklamen och väljer bort annat. I Spanien har ölreklam gjort att människor dricker mer öl än vin och starksprit, vilket minskat konsumtionen i landet.

Han hävdar att om alkoholreklam förbjuds kommer den inhemska alkoholindustrin att lida stor skada. Och om de stora alkoholföretagen förbjuds att göra reklam för sina märken kommer de i stället att sänka priset på sina varor – de får ju en massa pengar över som kan läggas på annat. Och vad händer då med konsumtionen?

– Dessutom är redan 25 procent av all alkohol som säljs i Litauen olaglig. Utan alkoholreklam riskerar den siffran att bli högre. Vi anser att det är bättre att män-

niskor dricker av ”riktiga” märken än köper olaglig sprit som i värsta fall kan vara giftig.

Galaudaskas ser inga fördelar med ett förbud för alkoholreklam. Han tycker att det är ett befängt och tandlöst förslag och ser det som ett ”straff” som knappast står i proportion till ”brottet”.

Tandlöst kallar också journalisten Dainius Radzevicius förslaget. Han är ordförande i journalistfackförbundet och företrädare media, som ju också på olika sätt berörs av ett eventuellt alkoholreklamförbud. Alkoholreklamen i Litauen är i dag värd ungefär 70 miljoner svenska kronor. Men till skillnad från Salius Galaudaskas är han inte helt emot förslaget.

– Det är bra att man tar tag i alkoholproblemen och någonstans måste man börja. Men effekten av ett förbud kommer tyvärr att bli marginell. Unga tittar mer på utländska kanaler än litauiska. Och inter-

Fakta: Alkoholreklam i Sverige

Fram till **2003** var all form av alkoholreklam förbjuden i Sverige. I dag får alkoholreklam inte rikta sig till ungdomar under **25** år. I dagspress och tidskrifter får man ha reklam för alkoholdrycker med upp till **15** volymprocent alkohol.

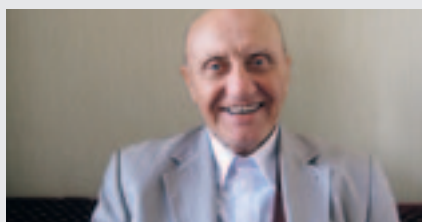
Reklamen får inte kopplas till personer, attribut eller livsstil och får inte uppmuntra till konsumtion. **20** procent av annonsen måste innehålla en varningstext.

På Internet gäller samma regler, men man får göra reklam för starkare alkoholdrycker.

På tv är alkoholreklam förbjuden, men då flera svenska tv-kanaler sänder från Storbritannien och Nederländerna, kan de kringgå lagstiftningen.

I Vilnius äldsta stadsdel är det inte långt till en lokal öl. Största märket heter Svyturys.

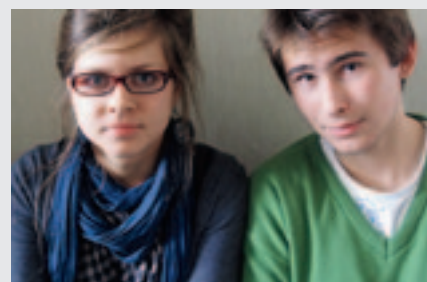
Alfonsas Cekauskas, ordförande i Baltu Ainiui, IOGT i Litauen

Att ta bort alkoholreklamen kommer givetvis att minska alkoholkonsumtionen, som i vårt land är oerhört hög. De officiella siffrorna på 12 liter alkohol per person och år är grovt underdrivna.

Valda Noreikaite, ordförande i det nyktra ungdomsförbundet och Vladas Lenkevicius, medlem i ungdomsförbundet

Det är tveklöst så att alkoholreklamen säljer en livsstil. Om man dricker bli man sofistikerad och cool. Men jag ser egentligen inte alkoholreklamen som ett problem. Problemet är snarare att vi inte ser några reklamkampanjer som lyfter fram en sund livsstil utan alkohol. Genom att få människor att tänka annorlunda kring vad som är en cool livsstil, kan man förändra dryckes- mönstren och attityderna.

Att förbjuda alkoholreklam är bra på lång sikt. Barn som slipper se reklamen kommer kanske att dricka mindre och bli mindre nyfik-

na på alkohol. Samtidigt påverkas unga från många håll, som familj och vänner. Reklamens genomslagskraft handlar också om var man bor. Unga som bor i storstäder påverkas säkert mer än de som bor på landet.

net, som unga använder konstant, är den största boven vad gäller alkoholreklam. Där har vi den verkliga utmaningen. Inte bara i Litauen utan i hela Europa, menar Dainius Radzevicius.

Han anser att alkoholproblemen kommer att kvarstå, med eller utan minst för att politikerna inte tar ett helhetsgrepp om alkoholfrågan. Att förbjuda reklam kan vara ett sätt att hämma konsumtionen bland unga. Men om man inte följer upp, arbetar förebyggande och stödjer de som drabbas av problem, blir ett reklamförbud verkningslöst.

– Att dricka är en ”kultur” som unga lär sig via andra kanaler än reklam, även om också reklamen påverkar. Det är bra att politikerna vill ta tag i problemen. Men det här förslaget räcker inte. Man måste satsa mycket bredare för att nå resultat.

Bryggarföreningens Salius Galaudaskas instämmer förstås – och väljer att för-

ringa reklamens roll ytterligare.

– Första fyllan har inget med reklam att göra. Unga inspireras främst av vänner och familj. Reklamen är inte i första hand till för att få människor att dricka mer, utan handlar om konkurrens mellan olika företag; vem syns mest med sin produkt?

Egentligen skulle han vilja se ännu mer reklamtid än i dag, men medger att det inte är värt att slåss för.

– Vi förstår varför man har satt restriktiva lagar kring detta. Många har alkoholproblem och det är rätt att försöka stävja det. Vi erkänner också att vi borde ha tagit ett större socialt ansvar. Det är inte bra att vi till exempel tillverkar och säljer 2,5 literdunkar med starköl. Och den i dag tillåtna alkoholhalten för öl på 9 procent är för hög.

Salius Galaudaskas sitter tyst en stund.

”I Spanien har ölreklam gjort att människor dricker mer öl än vin och starksprit, vilket minskat konsumtionen i landet.”

SALIUS GALADAUSKAS

Tatjana Sciurina

Så riktar han sikten på nykterhetsorganisationerna.

– De har förklarat krig mot oss. Men allt handlat väl inte om reklam? Alkoholproblem är komplexa. Skulle alkohol totalförbjudas skulle människor fortfarande hitta sätt att droga sig.

Det är enkelt att slå på alkoholindustrin. Men hur mycket förebyggande arbetar nykterhetsorganisationerna egentligen?

Han fnysar föraktfullt åt nykterhetsorganisationernas lobbyarbete i parlamentet. Visst, de jobbar hårt och idogt. Men handlar det inte mest om att de vill ge sina egna karriärer en skjuts?

– Att vår hälsominister har valt att rösta för ett förbud handlar mest om politisk strategi. Han bryr sig knappast om ifall alkoholkonsumtionen minskar.

Salius Galaudaskas är övertygad om att det sunda förnuftet kommer att segra. I hans fall betyder det fortsatt alkoholreklam.

Ryskfödda Tatjana Sciurina representerar en av de ideella nykterhetsorganisationer som Salius Galaudaskas skyr som pesten, Free Human. Organisationen har endast 20 medlemmar och grundades 2007 av Sciurina själv. Hon har egen erfarenhet av alkoholism, då både make och son är före detta alkoholister. Mål-

medvetet lobbar hon för att förslaget om alkoholförbud ska röstas igenom. Hon är i stort sett varje dag i parlamentet för att försöka påverka politikerna. Hon räknar röster och håller koll på tecken på maktspel och fula tricks.

– En politiker kan utåt säga att han är för ett förbud. Men sedan när jag kollar hur han har röstat så ser jag ett annat svar. Då är jag där och kräver en förklaring, säger Tatjana Sciurina, som är hon övertygad om att ett alkoholreklamförbud skulle minska konsumtionen rejält.

Hon hävdar att reklamen i hög grad bidrar till att normalisera drickandet.

– Ser man budskapet att alkohol är gott hundra gånger så tror man på det till sist. Och de som redan är benägna att överkonsumera, dricker ännu mer.

Hon är bekymrad över alkoholsituationen i landet. Över att alkohol säljs nära skolor, på bensinmackar och i helt vanliga kiosker. Över att det i Litauen finns 533 köpställen per 100 000 invånare. Motsvarande siffra för Sverige är 4,5 köpställen.

– Vi säger nej till alkohol, men vill samtidigt säga ja till en nykter livsstil, där sportighet, hälsa och ett sunt helhetstänk genomsyrar samhället. Man kan programmera om människor att tänka annorlunda. Att ta bort alkoholreklamen är ett första steg på vägen. ■

Fakta: Alkoholkonsumtionen i Litauen

Under Sovjettiden låg alkoholkonsumtionen i Litauen ganska konstant på cirka 12 liter ren alkohol per person och år.

1985 ökade alkoholkonsumtionen för att efter befrielsen 1990 explodera.

1995 infördes lagar för att få ner den höga alkoholkonsumtionen. Men idogt lobbyarbete från alkoholindustrin fick konsumtionen att öka igen och

1998 ändrades lagen ännu en gång, nu till alkoholindustrins fördel. Alkoholreklam tilläts, man kunde sälja alkohol nattetid och på bensinmackar. Konsumtionen slog i taket i mitten på 2000-talet med bortåt 20 liter alkohol per person och år, illegal sprit inkluderad.

2007 insåg staten att man måste åtgärda de skenande problemen. Alkoholens konsekvenser fick mycket medial uppmärksamhet. Många ungdomar alkoholförgiftades och många dog i alkoholrelaterade bilolyckor och sjukdomar.

2008 infördes hårdare lagar som gjorde att polisen bland annat kunde beslagta bilar och bötfälla berusade förare. Restriktioner för hur och när alkoholreklam kunde visas på teve och i tidningar infördes. Nu blev det förbjudet att visa alkoholreklam före klockan 23 på kvällen. De striktare lagarna hade effekt. Konsumtionen halverades nästan, psykoserna minskade med 30 procent och färre dog i alkoholförgiftning och alkoholrelaterade bilolyckor.

I dag ligger alkoholkonsumtionen uppskattningsvis på 12 liter ren alkohol per person och år, men mörkertalet är stort och den korrekta siffran är snarare 15 liter eller mer.

Litauen har 16 000 köpställen eller 533 köpställen per 100 000 invånare.

"Reklamen bidrar i hög grad till att normalisera drickandet."

TATJANA SCIURINA

Sveriges ledande tidning mot narkotika!

Narkotikafrågan ges ut i sex nummer per år, i en upplaga på ca 10.000 exemplar. Läsare är både privatpersoner och företag, skolor, domstolar, polisstationer, socialkontor och många andra.

Bli prenumerant du med!

Teckna prenumeration före 31 dec. Betala 200 kr istället för 300 kr. **Uppge kod: Ordfront**

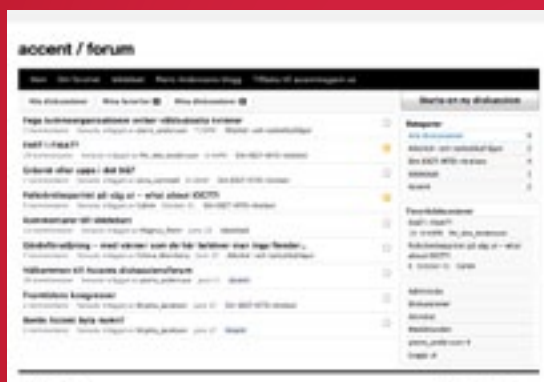

RNS

Riksförbundet Narkotikafritt Samhälle

Ragvaldsgatan 14, 2 tr | 118 46 Stockholm | Tel: 08-643 04 67 | info@rns.se | www.rns.se

Diskutera våra artiklar på webben!

Accent har ett nytt **diskussionsforum** på webben. Här kan du diskutera våra artiklar eller annat som rör IOGT-NTO och organisationens frågor. **Välkommen!**

www.accentmagasin.se/forum

SUPERPENSIO UTVECKLAR IO

Jan Albinsson från Heby gick med i IOGT-NTO för två år sedan. I dag är han ordförande i föreningen och driver projektet "Minska supandet i Heby". **Allt tack vare IOGT-NTO:s seniorkonsulentutbildning.**

Accent följde Jan under en dag.

TEXT OCH FOTO **JOANNA WÅGSTRÖM**

12.05 Den nyblivna pensionären Jan Albinsson slår på kaffebruggaren hemma i köket på Ristvägen i Heby. Tio koppar ska kokas till de fem volontärer från IOGT-NTO-föreningen i byn som ska hjälpa till under dagens föreläsning med Benny Haag i Folkets hus. Bilen är färdigpackad med skyltar, bro-

schyrer, Godtemplaredricka och annat som behövs när IOGT-NTO anordnar en föreläsning.

Föreläsningen är en del i projektet "Minska supandet i Heby" som Jan Albinsson drog igång under hösten. Det hela började med en annons i Accent.

– Jag läste om en seniorkonsulentut-

bildning som IOGT-NTO skulle ha för pensionärer som jag tyckte verkade väldigt intressant och sa till frugan Gunilla att den borde hon gå. Jag var själv inte medlem i IOGT-NTO även om jag ofta hjälpte till i föreningen, säger Jan Albinsson.

Gunilla Albinsson var inte sugen på att gå någon seniorkonsulentutbildning. Men för Jan blev viljan att gå starkare än viljan att ta en öl ibland, som han ditintills värdesatt mer än ett medlemskap i nykterhetsrörelsen.

– Det var upplägget där man skulle gå in och jobba i projekt som verkade intressant. Och jag klarar mig utan alkohol. Öl tycker jag om men det finns ju alkoholfria öl som är bra.

12.55 Gunilla serverar lunch. Kycklingpaj med sallad står på menyn. Telefonen ringer.

– Vi ska vara där vid klockan två, säger

NÄREN GT-NTO

"Vi ska ändra beteendet hos de vuxna för att minska supandet bland ungdomarna."

JAN ALBINSSON

Jan tipsar: Så lyckas ditt projekt

- ▶ **Bolla din idé** med andra. Är den realistisk och genomförbar?
- ▶ **Förankra idén** med gruppen/styrelsen och tänkta medarbetare.
- ▶ Sök **projektmedel** om ni behöver. Upprätta en budget och stäm av med grupp/styrelse för att se om den är realistisk.
- ▶ Projektets innehåll ska ha **en klar målbild** och klar väg hur man skall nå dit, med några reservvägar i bakfickan.
- ▶ **Informera alla** medarbetare och andra i föreningen om målet som ni vill uppnå.
- ▶ **Ta hjälp** av andra där ni får respons över projektet till exempel distrikt, föreningar eller andra samarbetspartners.
- ▶ Målet är inte viktigaste utan resan dit för den skapar **kunskap, förståelse och engagemang** i ämnet.

Jan i luren. Benny Haag skulle komma vid halv tre. Ja han ville förbereda sig.

– Vi ses där. Ja. Hejdå.

Redan efter den första träffen, av tre som ingick i utbildningen, kom Jan hem till byn med idén om projektet. Han sålde in "Minska supandet i Heby" till föreningen och sedan till IOGT-NTO centralt som sa ja till att bidra med pengar.

– Tanken är att vi ska ändra beteendet hos de vuxna för att minska supandet bland ungdomarna.

Hur ska det gå till då? Jo genom värving, antilagningskampanjer och information ska vuxna få upp ögonen. Och Jan Albinsson har kommit en bit på väg.

– Jag stack ut hakan på utbildningen och sa att jag skulle fördubbla medlemsantalet. Då var vi runt 15 personer. Nu har det tillkommit åtta nya så det är hälften kvar. Om ungdomarna super mindre är dock oklart.

14.05 Jan parkerar Volvo kombin utanför Folkets hus. Upp med backluckan. Ut med grejerna och in i hissen.

14.15 Jan rullar upp rolluppen som ropar ut IOGT-NTO:s budskap om "ett fritt och rikt liv" och sätter ihop det hopfällbara bordet. Samtidigt delar han ut uppgifter och informerar de andra om hur saker och ting ska gå till.

– Du kan ta blommorna. De ska stå på scenen. Och ställ dit en Ramlösa så att Benny har något att dricka.

Det är Jan som har koll på det mesta. Han leder inte bara projektet utan valdes också till ordförande för föreningen i januari 2011.

– Här ska vi stå och bjuda på Godtemplaredricka när de kommer. De kan köpa med sig en flaska för 20 kronor, säger han. De som ska komma är lärare och rek-

Fikapaus och Jan går igenom sitt manus inför välkomsthälsningen.

torer från skolorna i Heby. Även en del politiker och personal från socialtjänsten är väntade. Men alla som vill är så klart välkomna på föreläsningen som är kostnadsfri för besökare.

14.30 Jan går till biblioteket som lägligt ligger i Folkets hus. Han har bett bibliotekarien att plocka ihop lite böcker på dagens tema; alkohol. Ett bokbord byggs upp.

14.40 Benny Haag gör entré.
– Det här vill jag inte ha på scenen, säger han och pekar på ett bord och en stol som någon ställt dit. Jag står och pratar rakt ut och jag skriker högt så jag vill inte ha någon mikrofon.

15.00 Den ideella truppen tar en fikapaus. Det är en halvtimme kvar och spänningen ligger i luften. Jan går igenom sitt manus inför väl-

"Jag brukar säga att jag längtar tillbaka till att ha en arbetsdag – så jag kan vila upp mig."

JAN ALBINSSON

komsthälsningen.

– Ska du verkligen säga att projektet heter "Minska supandet i Heby?" Frågar distriktskonsulenten Mona Örjes.

– Ja det ska jag, säger Jan bestämt.

Det provocerande namnet har hittills varit en hit som exempelvis lokaltidningarna nappade på direkt.

15.30 En nervös Jan går upp på scenen för att presentera IOGT-NTO:s projekt och dagens förläsare.

Publiken är betydligt mindre än väntat. Föreläsningen som skulle varit obligatorisk för skolpersonalen har istället blivit frivillig och tydligen tycker många att de har viktigare saker att göra.

– Välkomna till föreställningen "Inte mer än fullt, tack", säger Jan och överlämnar till Benny Haag.

Han slår sig ner i en stol. Nu är det mesta av dagens jobb avklarat. Under en och en halv timme är det Benny Haag som får sköta ruljansen.

Jan Albinsson är inte bara ordförande i IOGT-NTO. Han är även ordförande i PRO och politiskt aktiv som vice ordförande i socialnämnden.

– Jag brukar säga att jag längtar tillbaka till att ha en arbetsdag så jag kan vila upp mig, säger han. Ofta blir det så att jag tar upp någonting med en person och så märker jag att de inte nappar riktigt då gör jag det själv istället. Ibland blir det för mycket.

Men skulle allt det här ha hänt utan Jan och seniorkonsulentutbildningen? Nej, det tror han inte.

– Utbildningen gjorde att man satte saker på prant. Det blir en kick att skriva ner saker, då måste man göra dem också.

17.01 Benny Haag tackar för sig efter en rungande applåd. Precis som han förutspått är det ingen som ställer några frågor.

17.15 – Tack så mycket Benny, säger Jan. Skickar du räkningen?

– Ja det gör jag. Tack för mig.

Benny går. Böcker bärs tillbaka till biblioteket. Fikakorgar till bilen. Snacket går.

– Det är ju tråkigt att folk inte kommer.

– Vad bra han var.

– Verkligen tänkvärt.

17.30 Jan smäller igen bakluckan på Volvon. Nu ska han iväg och hämta sonen och äta kvällsmat. Sedan blir det simning i simhallen en timme, sju till åtta längder ungefär sedan en stund i bubblpoolen.

– Jag sätter mig väl i soffan vid niotiden ikväll och tittar på nyheterna.

Dagen efter har Jan en av sina lediga dagar. Det brukar bli en dag i veckan.

– Ja men då kan väl du kamma hundarna? Frågar Gunilla.

– Ja visst inga problem, säger Jan. ■

Fakta: Seniorkonsulentutbildning

Utbildningen vänder sig till **pensionärer** som vill engagera sig i att utveckla IOGT-NTO:s arbete lokalt.

Deltagarna får lära sig hur de kan lägga upp och **driva ett projekt**. De får själva komma med en projekttid som sedan ska genomföras under året som seniorkonsulent. Man **träffas tre gånger** varav två på Wendelsbergs folkhögskola. Den sista träffen är en studieresa till EU-parlamentet i Bryssel.

Utbildningen kostar 3 000 kronor inklusive resor, boende och mat. När nästa utbildning blir är oklart eftersom för få personer anmälde sig till utbildningen 2011.

Om du skulle vilja bli seniorkonsulent kontakta: Tobias Tengström på IOGT-NTO, tobias.tengstrom@iogt.se, eller på telefon 08-672 60 05.

Johanna Dahlgren tar för sig av pannkakorna.

PANNKAKSBUFFÉ HÖJER STÄMNINGEN

En helt vanlig torsdagskväll i september bjuder Uppsala distrikt på pannkaksbuffé på Café Mumrik, mitt emot centralstationen. **Tanken är att bjuda in gamla och nya medlemmar** och de som kanske funderar på att bli medlemmar, men som inte riktigt bestämt sig.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Klockan 18 slår portarna upp och det vankas högvis med krispiga tunnpannkakor, sylt, grädde, glass, frukt, bär och så lite salta tillbehör också för den som är extra hungrig.

– När vi är ute och värvar skickar vi med information om pannkaksbuffén till våra nya medlemmar. Här får de möjlighet att ställa frågor och ta del av vår gemenskap. Någon vill kanske engagera sig. Då finns

folk här på plats som kan hjälpa till, säger distriktskonsulenten Mona Örjes, som av en slump fick höra det roliga och inbjudande ordet ”pannkaksbuffé” och tände på alla cylindrar. Idén att ordna en egen pannkaksbuffé till medlemmarna i IOGT-NTO var väckt och förra hösten blev första tillfället.

I kväll är ett tjugotal personer på plats – både vuxna och barn – och det dröjer inte länge förrän alla har försett sig med stora

lass pannkakor. Det skrattas och småpratats kring borden medan man smörjer kråset. Pannkakor är barnsligt gott! Bengt Lindén och Håkan Larsson underhåller med gitarrspel. Små stearinljus ger både värme och stämning. Det behövs. Utanför smattrar ett envist höstregn.

Johanna Dahlgren är medlem och här med sin syster Frida – som inte är medlem. Än.

– Nej, jag kanske blir så småningom. När jag pratar med Johanna blir jag övertygad om att hon har rätt. Men jag är inte riktigt redo av helt avstå alkohol ännu. Fast visst är det bra att IOGT-NTO finns, det behövs verkligen en motkraft mot allt drickande, säger Frida och får medhåll av Ingela Holmlander och Monica Wickman.

"Pannkaksbuffén blev precis så bra som jag hade hoppats."

MONA ÖRJES

De är bäge engagerade medlemmar och kom hit tidigt för att hjälpa till att duka och ställa fram all mat. Och förstås för att delta i pannkaksfesten och umgås med vänner och bekanta.

– Vi gillar sammanhållningen och hoppas att det ska dyka upp några nya medlemmar så att de också får känna gemenskapen och glädjen, säger Monica.

Så värst många nya medlemmar dyker dock inte upp. Kanske beror det på det ruggiga vädret. Men den nyvärvade Linda Särkimukka låter sig inte avskräckas, trots att hon är rullstolsburen och har med sig en personlig assistent. Hon pluggar bland annat kommunikationsvetenskap och japanska och har under studietiden sett alldeles för mycket fylla. Därför har hon nu valt att bli nykterist och gå med i IOGT-NTO.

– Jag drack en hel del förut, men har insett att jag har minst lika kul utan alkohol. Jag gillar inte att tappa kontrollen. Och så är det bra för min hälsa att inte dricka, säger hon och frågar i samma andetag hur man gör om man vill engagera sig.

Det här är uppenbarligen en tjej med många strängar på sin lyra.

– Jag är gärna ute och berättar om mina egna erfarenheter och om hur mycket bättre jag mår utan alkohol, säger hon glatt och tillägger att hon är en person som gillar att ha mycket att göra. Hon skriver bland annat poesi, är kulturellt engagerad och är aktiv i olika samman-

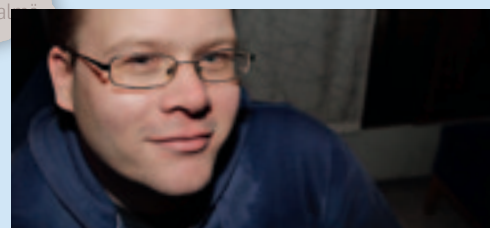

hang på Facebook.

Med assistentens hjälp tar hon pannkakor och frukt och ansluter sig till det glada gänget vid bordet.

Efter ett par timmars samvaro börjar folk droppa av. Pannkakshögen har minskat och glassen är halvsäljt. Några gled in här efter jobbet för att frossa i pannkakor och grädde, andra för att i all anspråkslöshet umgås i goda vänners lag.

– Det blev precis så bra som jag hade hoppats. En trevlig kväll för våra medlemmar, säger Mona Örjes och lassar in kvällens sista pannkaka. ■

Michael Fors
 Distriktsordförande i Uppsala.

Hur ser medlemsutvecklingen ut i distriktet?

– Medlemsantalet minskar tyvärr sakta. I nuläget är vi knappt 1100 medlemmar. Men vi är duktiga på att värva, även om vi måste bli ännu duktigare. Vi har många värvningsinsatser runt i Uppsala.

Vilka utmaningar står ni inför?

– Vi behöver förstås värva fler medlemmar. En annan stor utmaning är ekonomin. Just nu går vi back av olika anledningar. Vi var tidigare med i bingolottocentralen, som genererade en del pengar, men sedan ett par år har det upphört. Jag tror att vi måste bli bättre på att se över våra utgifter. Vad lägger vi pengar på och varför? Och så måste vi hitta nya sätt att få in pengar. Sponsring är ett sådant sätt. Jag tror också att vi måste jobba mer långsiktigt och koncentrera oss på en sak i taget. Som det är nu gör vi väldigt många saker samtidigt. Det är viktigt att fråga sig varför vi gör det vi gör – och vi gör rätt saker.

Vad är på gång under hösten?

– Vi kommer bland annat att hålla en inspirationsdag för föreningar och medlemmar den 26 november. Det blir ett blandat program med en del kurser och annat matnyttigt. ■

Hej!

För några veckor
sedan slog vi rekord i
antal besökare. **Följ
oss på webben du
också!**

www.accentmagasin.se

Kristin Eriksson

FOTO: SERNY PERNEBUDER

Hur länge har du varit medlem?

– Sedan 1993. Jag blev rekryterad via telemarketing från Blekinge. Då hade jag redan varit nykterist i ett par år och tyckte att det kändes självklart att ta steget fullt ut. Men i början var jag inte aktiv. På den tiden sjöng jag i kör just de kvällar man hade möten. 2005 blev jag tillfrågad om jag ville värva nya medlemmar på en religiös festival. IOGT-NTO hade då ett avtal med Pingstkyrkan. Jag tackade ja och stod och värvade under en hel vecka. Sedan blev jag biten.

Hur då?

– Jag tyckte det var jätteroligt att värva och fortsatte. Jag tycker om att träffa människor och gillar att berätta om vilka vi är och om våra grundsatser. Jag är väl en "säljartyp" antar jag. Man måste ha god personkännedom och välja sina argument med omsorg. Jag är stolt över att ha värvat så många. I år har jag värvat 80 nya medlemmar och förra året 130. Och jag har Sveriges bästa betalningsfrekvens! Det är ju viktigt att det inte bara blir kvantitet utan också kvalitet.

Hur blir man en bra värvare?

– Man bör ha max tre bra argument och vara medveten om att man har 2–3 minuter på sig att få folk intresserade. Det är smart att ta tillvara de minuter det tar att dricka ett glas Godtemplaredricka. Det är viktigt att vara konkret. Man ska inte gå i polemik eller i långa utläggningar och man måste vara lyhörd. Det är viktigt att ge järnet och att man våga fråga; vill du bli medlem? Annars blir det inga nya medlemmar.

Vad gör du mer än värvare?

– Jag jobbar sedan 2004 på NBV som cirkelledare med ett program som heter "Att ta vara på det friska". Jag verkar på servicehus och äldreboenden och gör det där som personalen inte hinner med. Sitter och lyssnar, fikar och tar mig tid med de äldre. Jag sjunger och spelar gitarr också och läser böcker för dem. Man kan säga att jag sätter lite guldkant på de äldres tillvaro.

Beskriv dig själv!

– Jag är glad och positiv. Nyfiken på livet och nya utmaningar. Och så är jag vetgirig, vill ta reda på hur saker och ting fungerar. Jag är föreningsmänniska ut i fingerspetsarna och är engagerad i många olika föreningar. Allt jag går in i tar jag tag i med själ och hjärta. Jag tycker också att det är viktigt att vara närvarande i nuet, att vara hundra procent fokuserad på det jag gör för stunden. I synnerhet när man värvar. Är man kraftlös och ofokuserad blir det inga nya medlemmar!

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Känner du någon som borde bli månadens medlem?

TIPSA OSS på accent@iogt.se eller Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm

ÅLDER: 64 ÅR
FAMILJ: EN VUXEN
DOTTER.

BOR: I SÖLVESBORG
MEDLEM:
I SÖLVE FÖRENING

"Man har 2–3 minuter på sig att få folk intresserade."

HALLÅ DÄR!

Andreas Wilson

Aktuell som skådespelare och nybliven ägare till alkoholfria baren Juicebar.

Varför har du startat Juicebar?

– Jag har burit på idén i några år, efter att ha sett liknande barer utomlands. Vi har inga sådana i Stockholm. Tanken var att skapa en alkoholfri bar med läckra och snyga drinkar, cocktails och shots som är nyttiga. Man ska kunna hänga här precis som i en vanlig bar, det ska

kännas häftigt.

Jag pratade med en kompis som är bartender och han i sin tur kände två bartenders som också var intresserade. Vi öppnade för ett par månader sedan.

FOTO: THOMAS KARLSSON/SCANPIX

Vilka är er målgrupp?

– Alla som gillar juice och hälsosamma drinkar. Det är alltifrån gymnasiekids till lättemammor och äldre personer. Vi har fått mycket positiv respons, folk har hittat hit och kommer regelbundet. Det känns som att nykterhet är lite av kommande trend. Fler tänker på hälsan och vill känna sig fräscha. Då är vår bar det perfekta stället att hänga på.

Vad är grejen med era drinkar?

– De är alkoholfria och hälsosamma. Vi behöver vitaminer och det här är ett gott och enkelt sätt. Dessutom är det socialt och trevligt med barhäng dagtid. Vi har ungefär 20 drinkar uppdelade på olika typer. Några är matiga, som smoothies, medan andra är vitaminer i koncentrat, shots.

Går det att kombinera skådespelandet med barjobbet?

– Absolut. Som skådespelare jobbar man oregelbundet. Man är kanske upptagen några dagar i veckan. Resten av tiden kan jag vara här. Just nu håller jag med en inspelning för SVT, en teveserie.

Är du nykterist?

– Nej. Jag är nog som folk är mest och dricker ibland.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FILM

FOTO: JOHAN PAULIN

Rån ur barnens perspektiv

Play

Av Ruben Östlund

Med bland andra Anas Abdurahman och Sebastian Blyckert.

FILM För några år sedan rånade ett gäng svarta killar i Göteborg vita barn på deras mobiltelefoner. De körde ett avancerat rollspel kallat "brorsan-tricket", som gick ut på att de lurade av barnen telefonerna genom att säga att det var brorsans, som hade blivit bestulen någon månad tidigare. Här lurar fem svarta barn tre vita med just brorsan-tricket och det hela utvecklar sig snart till ett

skruvat kidnappningsdrama. Som betraktare sitter man och hoppar i biostolen. Av ilska. Av frustration. Det känns så verkligt och man blir fly förbannad på de här invandrarkillarna som tar sig rätten att hoppa på tre svenska, naiva och godtrogna grabbar i 11-årsåldern.

Men allt är förstås inte svart eller vitt. Bakom den kaxiga ytan döljer sig utanförskap, småkriminalitet och en total vilshenhet i ett samhälle som bara ser just fem svarta invandrarkillar. Filmen är berättad med en lågmäld humor som bubblar sida vid sida med tragiken, helt ur barnens

synvinkel. Östlund har verkligen förmågan att se och lyfta upp vardagens absurditeter. Han är känd för sin speciella berättarteknik och stillastående kamera. Vi har sett den i "Gitarrmongot" och "De ofrivilliga". Effekten blir snudd på dokumentär.

I "Play" är det svårt att ta till sig att grabbarna bara agerar, de känns och låter oerhört autentiska. Man blir arg, berörd och upprörd. Man ler igenkännande åt vardagssituationer som man så förtvivlat väl känner igen – och känner igen sig i.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Meditativ fullträff – temat till trots

Hundpojken

Eva Hornung

Forum

BOK Jag var skeptisk redan innan jag hade öppnat den här romanen. Titeln och omslagets övertydlighet besvärade mig. "Hundpojken" omslagsbild föreställer silhuetten av ett springande gossebarn, tätt intill fyra varglike hundar.

Mycket riktigt är det fråga om

ännu en version av det välkända Mowgli-temat.

Moskvapojken Romotjka står helt ensam i världen efter att modern försvunnit spårlöst. När han träffar på en kringstrykande vildhund beslutar han sig för att följa henne och hennes flock.

Pojkens motstridiga känslor inför människornas värld skildras med stor empati. Kanske är han inte människa eller hund, utan kanske faktiskt både och.

Det är ett flyhänt beskrivet utanförskap där författaren visar på en allmänmänsklig problematik utan att vara förnumstig.

Hornung lyckas invagga läsaren i ett lugn som känns helt unikt, men där finns samtidigt insikten om att stillheten är bedräglig.

Romanen som vid första anblick föreföll mig vara pekoral är i själva verket en psykologisk fullträff, om än i trist förpackning.

RAGNI SVENSSON

BOOK

Anonymt om ideellt arbete

■ **Sprid idé!**
Ingemar Olsson
Liber Förlag

BOOK Det finns texter som påminner om kärringen som första gången åt maräng och förvånad utbrast: "Vart tog tuggan vägen?". Boken "Sprid idé!" är en sådan påminnelse.

Det är en bok skriven för de redan troende. De troende består av kommunikatörerna inom den idéburna sektorn, som har det gemensamt att organisationerna de verkar inom inte tillräckligt ofta definierar målgrupper, gör målgruppsanalyser och ser till att verksamheten har ett målgruppsperspektiv. Och det är detta, menar författaren, som förklarar medlemsförlusterna och den ringa ingången av nya medlemmar till den idéburna sektorns organisationer. De tre begreppen förekommer, som det upplevs, oftare än prepositionerna i boken. Språket är flytande, men utan de nödvändiga hållpunkter, där tankarna samlas och en plattform för det egna tänkandet skapas. Det är en bok med stän-

diga och tröttsamma upprepningar.

Det är en bok som vill säga något – oklart vad – men missar det väsentliga, nämligen att skälen till problemen med medlemmar är inte att den ideella sektorn ägnar för lite kraft åt sådant som målgruppsperspektiv. Problemen har sin grund i att medlemmarna inte tillräckligt stimuleras som en följd av att föreningslivet inte förnyas och utvecklas. Medlemmarna är inte delaktiga i något som skänker tillfredsställelse och stolthet.

Det är ett problem att sektorn alltför mycket sneglar åt det kommersiella näringslivet och efterapar dess metoder med bland annat tanke-smedjor, som verkar utanför organisationerna. Detta i sin tur förklaras med att i växande utsträckning tvingas den ideella sektorn att rekrytera personal som saknar förankring i den egna organisationen.

Anvisar boken lösningar på de här problemen? Svaret är nej. Exempelen som ges i boken är ofta anonyma och så är författaren boken igenom. Vem är Ingemar Olsson?

BERTIL LINDBERG

UTSTÄLLNING

Storslagen rysk konst

Peredvizjniki
på Nationalmuseum

UTSTÄLLNING I det för oss krångliga namnet Peredvizjniki döljer sig en konstskatt som sällan visas utanför Ryssland, men som på många sätt är banbrytande. Namnet består av en konstnärsgrupp, däribland Ilja Repin, Vladimir Makovskij och Nikolaj Jarosjenko, som bildades 1870 och vars mål var att revoltera mot den ryska konstakademiens konservatism. Gruppen ville visa samhället så som det verkligen var och såg ut och man ville genom konsten belysa sociala och politiska frågor.

Och visst visar tavlorna på ett enormt samhällsengagemang där svåra förhållanden, orätt-

Prämdragare vid Volga av Ilja Repin.

visor och misär blandas med enstaka lyckliga ögonblicksbilder. Det är mycket uthärdande, straffångar och svältande jordbruksarbetare skildrade med nerv och en närhet som för tankarna till film eller dokumentärt foto. Varje tavla rymmer en hel värld och man fascinerar inte

bara av ansiktsuttrycken och de ofta dramatiska händelserna utan också av det skickliga hantverket. Utställningens kanske mest kända verk är Prämdragare vid Volga av Ilja Repin. Se den här utställningen som pågår fram till den 22 januari 2012.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE!

1 FILM "The way back" med bland andra Gustaf Skarsgård och Ed Harris. Ett starkt, gripande, strapatsfyllt och spännande drama om en flykt från ett arbetsläger i Sibirien under 40-talet till Indien via Himalaya. Filmen bygger på en sann historia. Mycket vackert foto och hisnande vyer.

2 TEATER "Boeing Boeing" på Riksteatern. Nanne Grönvall spelar huvudrollen i den här komedin om en flygvärdinna som lever livets glada dagar i Paris. Hon dejtar tre piloter samtidigt, ett arrangemang som bygger på att de har olika flygtider. Men när Boeing 707 introduceras ändras plötsligt förutsättningarna. Premiären var i Värnamo den 16 oktober.

3 FILM Den nya filmen om Tintin. Inte för att den egentligen kan jämföras med albumen eller de gamla, i och för sig ofta undermåliga, filmerna. Men för att det är så roligt att Tintin äntligen blir i ropet, om än i Spielbergs version. Han är vår tids mest världsvana europé som är värd all uppmärksamhet. Hoppas bara att vi slipper se Tintin och hans vänner i en Happy Meal nära dig.

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Bjuda barn på alkohol? Många reaktioner efter debatten

Alkohol ett vuxenproblem

Arets allhelgonahelg, eller Halloween (eller Hallahollii som mina barn sa när de var små) har passerat. I media förfasade man sig över ungdomsfylleriet under denna klassiska superhelg. Jag kan säga att jag förfasade mig betydligt mer över vuxenfylleriet. Över alla dessa vuxna som var för fulla för att ta emot sina barn när de kom hem. Och som var för fulla för att skjutsa eller hämta sina barn.

IOGT-NTO:s kampanj **Tänk Om** – som vi gör ihop med andra – lyfte även i år det problem som är ett rött skynke för många: Det faktum att många föräldrar köper alkohol till sina tonåringar under Halloween. **Tänk Om** är en kampanj som ger föräldrar fakta och praktiska tips som kan göra det lite enklare att prata om alkohol hemma.

Men om många blev provocerade av årets kampanj var det en mild västanfläkt jämfört med när IOGT-NTO häromveckan gav sig på två heliga kor samtidigt: Primo, att bjuda sina barn på alkohol hemma. Secundo, det svenska kungahuset. I SvD berättade nämligen drottning Silvia om

hur hon och kungen bjöd tonårsbarnen och deras kompisar på vin. Vi blev ombedda att kommentera. Och sedan var det igång. Expressen använde ordet ”riksmoralkärring (komiskt men lite sorgligt). P1 ville att jag skulle tampas live med Carl-Jan Granqvist. Intervjuerna avlöste varandra. Kommentarsfälten svämmade över.

Men.

Vi fick också väldigt mycket positiv respons. Vi insåg att det är sant det som Folkhälsoinstitutet säger: Att de flesta föräldrar idag – till skillnad från Silvia – vet att de barn vars föräldrar bjuder dem på alkohol hemma dricker oftare och mer än andra när föräldrarna inte är med. Och att de börjar dricka alkohol tidigare. Föräldrar som tror att de lär barnen hur man dricker, lär dem i själva verket att dricka. Mamma eller pappa kanske försöker visa hur man dricker ansvarsfullt eller för att slappna av och ha trevligt. Men de flesta tonåringar dricker inte för att slappna av eller för att det är gott, de dricker för att bli fulla. Där kan vi som föräldrar inte påverka särskilt mycket. Tonåringar som dricker alkohol dricker som tonåringar,

inte som vuxna. Många svenskar vet detta, och har slutat bjuda sina barn. Det var roligt att vi fick stöd från alla möjliga (oväntade) håll. Så här skrev till exempel Malin Wollin som är krönikör i Aftonbladet under signaturen ”fotbollsfrun”:

”Men det är inte bara IOGT-NTO som tycker att barn inte ska bjudas på vin.”

Som förälder vill man nog gärna hävda att man hellre bjuder sina tonåringar hemma än att de super ner sig på bortaplan. Det heter att man ska ge dem en ”avslappnad attityd till alkohol” Vilket skitprat. Man vill inte ta fighten. Man orkar inte. Man vill vara kompis. Man orkar inte. En förälders uppgift är att förbjuda alkohol.

Något håller på att hända. Saker går åt rätt håll. Och jag fortsätter hävda att alkohol inte främst är ett ungdomsproblem. Det är främst ett vuxenproblem.

Anna Carlstedt

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/A

Kontaktperson: Kajsa Elveberg
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C

Kontaktperson: Mona Örjes
018-12 14 86, 0733-83 83 42

SÖDERMANLAND, 04/D

Kontaktperson: Micael Söderström,
0155-28 15 40, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E

Kontaktperson: Ulf Zetterström,
013-10 40 40, 073-383 83 39

JÖNKÖPING, 06/F

Kontaktperson: Tomas Nylén,
036-12 07 10, 073-056 44 88

KRONOBERG, 07/G

Kontaktperson: Anders Karlman, 073-271 76 04

KALMAR, 08/H

Kontaktperson: Jashar Gashi, ordförande,
073-271 77 20

GOTLAND, 09/I

Kontaktperson: Monica Engström-Thomsson,
0498-21 50 43, 070-190 84 34

BLEKINGE, 10/K

Christer Karlsson, Pia Marcolin,
0457-157 11, 0733 - 83 83 31

SKÅNE, 11/LM

Kontaktperson: Peter Tuvegård,
040-611 51 15, 070-190 84 05

HALLAND, 13/N

Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O

Kontaktperson: Malin Westergren (föräldraledig),
vik Daniel Carlyd, 031-77 57 860

ÄLVSBERG, 15/P

Kontaktperson: Anneli Simu Gunnarsson,
Ola Österlund (föräldraledig), vik Elin Martinsson
033-10 32 72, 076-84 28 283

SKARABORG, 16/R

Kontaktperson: Petra Berghäll, 0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S

Kontaktperson: Monica Ståhl, ordförande,
054-18 77 72, 073-040 16 09

ÖREBRO, 18/T

Kontaktperson: Per Holm
019-13 85 65, 019 -611 58 14

VÄSTMANLAND, 19/U

Kontaktperson: Per-Erik Lundberg, ordförande,
070-395 96 10

DALARNA, 20/W

Kontaktperson: Krister Broberg, ordförande,
0243-851 05, 073-511 46 13

GÄVLEBORG, 21/X

Kontaktperson: Krister Lundgren, ordförande,
0650-14791, 0738-17 72 34

VÄSTERNORRLAND, 22/Y

Kontaktperson: Mats Löw (Medelpad), Ingela
Sjöberg (Härnösand)
0660-175 95, 076-135 85 86, 070-284 88 21

JÄMTLAND, 23/Z

Kontaktperson: Charlotte Henriksson
063-13 20 45

VÄSTERBOTTEN, 24/AC

Kontaktperson: Inger Malmén, 0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD

Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
073-0911 767

Värva en medlem!

Värvarens personnr

MEDLEMSLÖFTE

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program.

Därmed lovar jag att leva helnyktert, det vill säga att ej använda alkohol drycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt.

IOGT-NTO är ansvarigt för behandlingen av de personuppgifter som du lämnar i samband med din medlemsansökan. Personuppgifterna kommer IOGT-NTO att använda för att föra medlemsregister och behandlas inom ramen för IOGT-NTO:s verksamhet. De kan också komma att överlämnas för behandling till annan part som IOGT-NTO har ett avtal med, exempelvis för administration av medlemsavgifter eller för erbjudanden om tjänster och produkter till dig som medlem.

IOGT-NTO är angelägen om att de personuppgifter som registreras är riktiga. För att ge dig som medlem bästa möjliga service är det därför viktigt att du meddelar oss eventuella förändringar. Du kan när som helst skicka en skriftlig begäran till oss om information om vilka personuppgifter om dig som behandlas.

Vill du inte att dina personuppgifter överlämnas till annan för exempelvis marknadsföringsändamål är du välkommen att skriftligen anmäla detta till oss.

Jag står bakom IOGT-NTO:s medlemslöfte och vill bli medlem

Jag godkänner att IOGT-NTO sparar och hanterar mina personuppgifter.

Namnteckning*

Förnamn*

Efternamn*

Gatuadress*

Postnummer*

Ort*

Personnr (10 siffror)*

Telefonnr

E-postadress

Eventuellt önskad förening

*Obligatoriska uppgifter. Skicka in talongen till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

INTERNATIONELLA HIV-/AIDSDAGEN

Den **1 december** är det internationella HIV-/aidsdagen, vilket är ett bra tillfälle att genomföra en utåtriktad kampanj på, för att uppmärksamma kopplingen mellan alkohol och HIV/aids. På hemsidan www.global.iogt.se hittar du mer information om just detta ämne, och kan även beställa temaskriften "Alkohol och HIV".

Planera årsmöten

Under tiden 1 januari till 29 februari ska det hållas årsmöten i våra IOGT-NTO-föreningar. Det är därför dags att börja planera inför detta. Kallelsen till årsmötet ska vara medlemmarna till handa senast 4 veckor innan årsmötet, och kallelsen skickas på det sätt som förra årsmötet beslutade.

Om du som enskild medlem har ett förslag som du vill att föreningens årsmöte ska ta upp, kan du skriva en motion till årsmötet. I kallelsen till årsmötet ska det stå vart man skickar motionen.

IOGT-NTO överallt!

Ända fram till den 30 november fortsätter IOGT-NTO:s föreningsvärvtävling rum – IOGT-NTO överallt! Skynda beställ värvarbroschyrer och annat som ni behöver; info@iogt.se eller 08-672 60 05.

5 sätt att engagera dig

- Planera och genomför en Vit Jul-aktivitet
- Skriv en insändare mot alkoholreklam i TV
- Kolla in hemsidan www.vitjul.se
- Prata alkoholpolitik med en vän
- Fråga efter alkoholfritt vin nästa gång du äter på restaurang

Ett år i Bryssel?

UNF, NBV och IOGT-NTO söker en person som mellan 1 januari och 31 december 2012 ska arbeta som EU-praktikant på vårt gemensamma Brysselkontor. Som EU-praktikant är du nykterhetsrörelsens spejare i Bryssel. Du stödjer IOGT-NTO, UNF och NBV:s ansvariga för alkoholpolitiska frågor i EU med praktiska och administrativa göromål på plats. Dessutom får du representera de tre organisationerna i olika sammanhang och vara våra ögon, öron och röst i EU-maschinen. Läs mer på www.iogt.se/jobb, och ansök senast 30 november 2011.

Registrera era Vit Jul aktiviteter!

För femte året i rad kommer vi jobba med alla barns rätt till en vit jul och den rörelsegemensamma kampanjen Vit Jul. Baka pepparkakor, anordna LAN-party, ringa politiker, skriva insändare, fixa hip-hopkvällar, fotokurser eller andra roliga aktiviteter, alla kan delta på något sätt! Just aktiviteter under jullovet är extra viktigt. Vi vill att det ska finnas en trygg och nykter plats att vara på och någonting roligt att hitta på.

Glöm inte att anmäla era aktiviteter på www.iogt.se/vitjul så att de hamnar på www.vitjul.se.

Har ni rätt uppgifter på era lagfarter?

Denna fråga kan vi ju vid första anblicken upplevas konstig, det är klart att alla föreningar har rätt uppgift i sina handlingar hos inskrivningsmyndigheten. Tyvärr visar det sig att byggnadsföreningar har avvecklats och fastigheten har överlämnats till den ideella föreningen, men det har inte gjorts någon ändring i lagfartshandlingar.

En annan orsak kan vara sammanslagningar av föreningar, där den nya föreningen har annat nummer och namn, men någon ändring har inte skett hos Inskrivningsmyndigheten.

Andra viktiga saker att ha koll på, är era uttagna pantbrev. Är de belånade finns de säkert hos banken eller IOGT-NTO centralt. Men om de inte är belånade har ni ett eget ansvar att hålla reda på dessa. Att det är rätt hos inskrivningsmyndigheten är en nödvändighet, om ni skall belåna er fastighet, eller göra förändringar när det gäller ägarskapet.

Vi vill uppmana er att ringa Lantmäteriet 0771-63 63 63, och begär inskrivningsmyndigheten. När ni uppger er fastighetsbeteckning kan ni få alla uppgifter och de kan skicka en kopia per fax och brev. Är alla uppgifter rätt, är ju allt frid och fröjd. Finns det felaktigheter måste det ju ändras och då krävs en del handlingar när det gäller protokollsbeslut, firmatecknare och liknande.

Har ni något ni undrar ring Våra Gårdar: Olle Häggström 0733-72 63 52 eller Per-Martin Anderberg 08-672 61 53.

TÄNK OM LUCIA

Inför årets Luciafirande så fortsätter vi med vår antilagningsinsats Tänk om. Vill ni hjälpa till att sprida budskapet till fler? Hör av dig till Helena Bergkvist på telefon 08-672 60 18 eller mail helena.bergkvist@iogt.se.

UTBILDNINGAR 2011

Anmälningar till alla utbildningar görs på hemsidan www.iogt.se.

Vill du veta mer om innehållet eller har du andra frågor, se hemsidan, mejla info@iogt.se eller ring 08-672 60 05. I kurskostnaden ingår (om inget annat anges) resa med billigaste färdssätt, mat samt övernattniing i dubbelrum om kursen varar flera dagar.

NARKOKOLL Grundkurs

För dig som vill lära dig mer om narkotikafrågan. En grundläggande kurs med erfarna föreläsare, om narkotika och dess konsekvenser för samhället.

NÄR: Fredag 3 februari, mellan 9.30 och 16.30

VAR: Stockholm

KOSTNAD: 350 kr inkl resa med billigaste färdssätt och mat under dagen

ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast den 13 januari

NARKOKOLL Fortsättning

Här är fortsättningskursen för dig som har grundläggande kunskaper om narkotikafrågan, men som vill lära dig ännu mer och känner att frågor runt narkotika är viktiga att jobba med.

NÄR: Lördag 4 februari, mellan 9.30 och 16.30

VAR: Stockholm

KOSTNAD: 350 kr inkl resa med billigaste färdssätt och mat under dagen

ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast den 13 januari

ALKOKOLL Grundkurs

Här får du grundläggande fakta om forskning runt alkohol, IOGT-NTO:s ställningstaganden i alkoholfrågan utifrån politik, förebyggande och opinionsbildning.

NÄR: Lördag 4 februari, mellan 9.30 och 16.30

VAR: Stockholm

KOSTNAD: 350 kr inkl resa med billigaste färdssätt och mat under dagen

ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast den 13 januari

ALKOKOLL Fortsättning

Utbildningen för dig som redan har grunden i alkoholfrågan, och nu vill fördjupa dig. Bli ännu bättre på argumenten, och våga ta debatten.

NÄR: Söndag 5 februari, mellan 9.30 och 16.00

VAR: Stockholm

KOSTNAD: 350 kr inkl resa med billigaste färdssätt och mat under dagen

ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast den 13 januari

KALENDARIUM

2011

NOVEMBER

- 1..... Ljusmanifestation till minne av narkotikans offer
- 25..... Internationella dagen mot våld mot kvinnor
- 25-26.. Distriktsstudieledarsamling, Sthlm
- 29..... Ska vi byta grejer med varann? Norra Sverige, Umeå
- 30..... Ska vi byta grejer med varann? Mellansverige, Saltsjö-Boo

DECEMBER

- 1..... Internationella HIV/Aids-dagen
- 1..... Ska vi byta grejer med varann? Södra Sverige, Mölnlycke
- 1-13... Antilangningsinsatsen Tänk om, inför Lucia
- 1-8/1... Vit Jul-kampanjen, www.vitjul.se
- 2..... Utbildning i IOGT-NTO:s portal för engagemang, Saltsjö-Boo
- 16..... Accent nr 10 kommer ut

2012

JANUARI

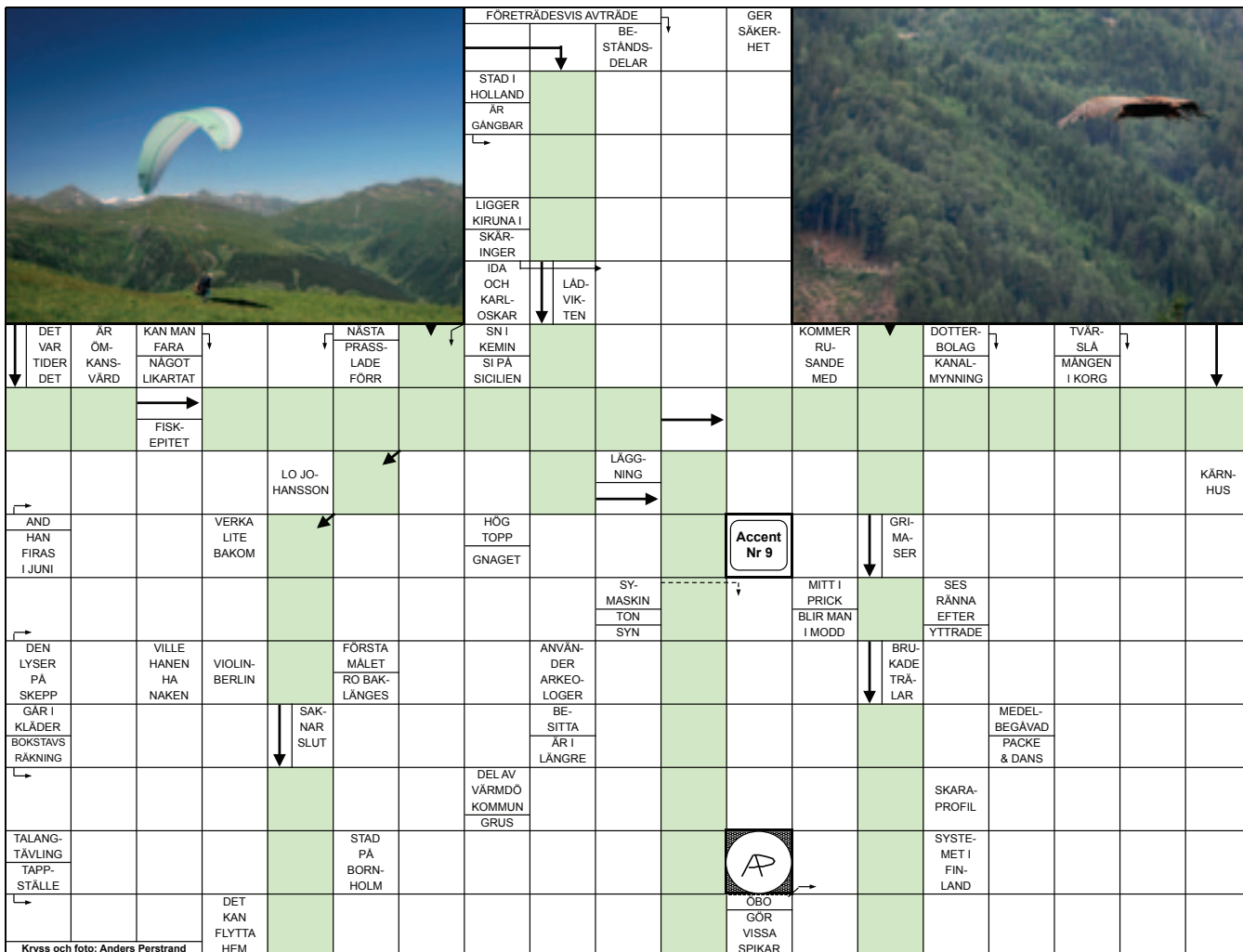
- 21-22.. Distriktsordförandesamling, Saltsjö-Boo
- 24-25.. Distriktskonsulentsamling, Mölnlycke

FEBRUARI

- 1-2..... Förenings-/kretskonsulent-samling, Mölnlycke
- 3..... Accent nr 1 kommer ut
- 3..... Narkokoll, grundkurs, Stockholm
- 4..... Narkokoll, fortsättningskurs, Stockholm
- 4..... Alkokoll, grundkurs, Stockholm
- 5..... Alkokoll, fortsättningskurs, Stockholm
- 17-19... Utbildning om alkoholreklam, Saltsjö-Boo
- 25..... Regional samling distriktsstudieledare, Stockholm

MARS

- 1-31.... Våga fråga! Distriktsvärvarkampanj
- 2..... Accent nr 2 kommer ut
- 2-4..... Utbildning i IOGT-NTO:s portal för ideella uppdrag
- 3..... Regional samling distriktsstudieledare, Värnamo
- 4..... Regional samling distriktsstudieledare, Umeå
- 7-8..... Projektledarutbildning, startträtt för distansutbildning, Mölnlycke
- 15..... Grundkurs registeransvariga, Saltsjö-Boo
- 16..... Fördjupad kurs registeransvariga, Saltsjö-Boo
- 23-24... Finansiera dina projektidéer, Mölnlycke
- 24..... Regional kampanjutbildning, Halmstad
- 26-1/4. Utbildning värvarteamsledare, utomlands

SKICKA IN OCH VINN!

Miljonlotter att vinna. Tre lotter vinner förstapristagaren, en lott vardera får de tio som därefter har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 19 december 2011. Märk kuvertet Kryss 9/2011.

NAMN

ADRESS

POSTADDRESS

VINNARE NR 7 2011

Första pris, tre Miljonlotter: **Britta Alneman**, Lidköping, Sidorvinster, varsin Miljonlott: **Brita och Göran Ehn**, Arentorp, Vara, **Birgit Bergström**, Skellefteå, **Sonja Söderberg**, Bollebygd, Karl-Erik Berglund, Täby, **Katarina Söderberg**, Barbro Östrahage, Rottne, **Maj Britt Andersson**, Karlskrona, **Lennart Ekman**, Änåset, **Åke Zetterfeldt**, Finspång, **Ann Britt Andersson**, Storvik, **Siv Andersson**, Västerås. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 7 2011

**Accent-kryss
nr 7-2011
Lösning**

Gåvobrev

Istället för en blomma

En gåva har skänkts till
IOGT-NTO-rörelsens
internationella arbete

PG 900463-1

BG 900-4631

IOGT-NTO-RÖRELSEN
Internationaler Arbeiterverband

Vårt nya Gåvobrev, ring 031-887540

Högst ersättning på marknaden!

Just nu har vi marknadens högsta ersättning för Bortaskydd och drulleförsäkringen Allrisk. Som medlem i IOGT-NTO får du dessutom ett bättre pris på försäkringen än andra.

- **Bortaskyddet** ger dig ersättning upp till **80 000 kr** för saker som du förvarar på annan plats än i ditt hem, till exempel i förrådet, i sommarstugan eller i resväskan på semestern.
- **Drulleförsäkringen Allrisk** ger dig ersättning upp till **80 000 kr** om du till exempel välter TV:n i golvet eller dina barn målar på den dyra konsten.

Gå in på **www.salusansvar.se/iogtnto** eller ring **0200-87 60 50**. Välkommen!

*Källa: Konsumenternas försäkringsbyrå 2011-10-12